

RAPORT

**Privind realizarea Planului de Activitate
al Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului
Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Republica Moldova**

Pentru anul 2014

CUPRINS:

Introducere

I. ACCESUL IMM LA INFORMAȚII ȘI CUNOȘȚINȚE ANTREPRENORIALE.....	6
1.1.Facilitarea accesului la consultanță și instruire antreprenorială a migranților prin implementarea Programului de Atragere a Remițentelor în Economie PARE 1+1	6
a. Informarea migranților și potențialilor beneficiari cu privire la Program	7
b. Desfășurarea cursurilor de instruire PARE 1+1.....	11
c. Monitorizare și evaluarea post-instruire	11
d. Organizarea Conferinței PARE 1+1.....	12
1.2. Implementarea Componentei I "Informare și Instruire antreprenorială" a Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor	13
a. Mediatizarea și promovarea PNAET	13
b. Desfășurarea cursurilor de instruire în cadrul PNAET	15
c. Monitorizarea și evaluarea rezultatelor instruirii.....	15
1.3.Implementarea Programului de instruire continua "Gestiunea Eficientă a Afacerilor".....	16
a. Mediatizarea și promovarea GEA	16
b. Actualizarea programelor de instruire în corespundere cu necesitățile antreprenorului ..	16
c. Desfășurarea cursurilor de instruire GEA.....	17
d. Monitorizarea și evaluarea GEA.....	18
1.4. Asigurarea accesului antreprenorilor la servicii de consultanță europeană prin implementarea programului Senior Experten Service (SES)	18
a. Promovarea și mediatizarea programului SES	18
b. Înregistrarea potențialilor beneficiari la SES	19
II. ACCESUL IMM LA RESURSE FINANCIARE.....	20
2.1. Garantarea Creditelor pentru IMM	20
2.1.1. Acordarea garanțiilor la creditele întreprinderilor micro și mici	20
2.1.2. Consolidarea activității de garantare a ODIMM	24
2.1.3. Promovarea și mediatizarea produselor FGC ODIMM	25
2.2. Susținerea financiară a creării și extinderii IMM, în special în zona rurală, prin intermediul PARE 1+1.....	28
2.2.1. Finanțarea și monitorizarea afacerilor create și/sau dezvoltate prin implementarea Programului PARE 1+1.....	28

2.2.2	Monitorizarea si evaluarea post-finanțare	31
2.3.	Suținerea financiară a participării IMM la Expoziții și Târguri naționale	36
2.3.1.	Implementarea Programului de stimulare a participării agenților economici la Expoziții și târguri	36
III.	DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE SUPT ÎN AFACERI	38
3.1.	Suținerea activității Incubatoarelor de Afaceri	38
a.	Promovarea și mediatizarea activității IA la diverse evenimente tematice	38
b.	Organizarea sesiunilor de instruire și schimburilor de experiență pentru întreprinderile rezidente.....	38
c.	Organizarea activităților de perfecționare a capacităților administratorilor IA	39
d.	Monitorizarea activității IA	41
3.2.	Constituirea Incubatoarelor de Afaceri noi	45
a.	Lansarea IA din C Ceadâr-Lunga, Nisporeni și Cimișlia.....	45
3.3.	Dezvoltarea și extinderea Rețelei Incubatoarelor de Afaceri din Moldova	46
a.	Promovarea și mediatizarea.....	46
b.	Crearea structurii operaționale, de gestiune și monitorizare.....	47
c.	Extinderea rețelei.....	47
d.	Finanțarea rețelei.....	Error! Bookmark not defined.
3.4.	Menținerea și dezvoltarea "Centrului Național de Excelență în Afaceri"	48
a.	Crearea unei baze de date a consultanților din toate domeniile de activitate.....	48
b.	Dezvoltarea serviciilor Centrului cu suportul expertizei nipone	48
c.	Acordarea consultanței antreprenoriale în cadrul Centrului	48
3.5.	Menținerea activităților în cadrul Enterprise Europe Network (EEN)	49
a.	Acordarea consultațiilor privind serviciile oferite de EEN.....	49
3.6.	Implementarea Proiectului "Rețeaua Regională a Incubatoarelor de Afaceri – Black-Sea BI-Net"	49
a.	Organizarea vizitelor de studii și traininguri pentru Incubatoare de Afaceri în Moldova, România, Armenia și Turcia și trainingurilor pentru administratorii IA și rezidenții acestora .50	
b.	Trainguri pentru IMM-uri în Moldova, Ucraina, Romania, Grecia, Armenia si Turcia.....	51
IV.	PROMOVAREA DIALOGULUI PUBLIC-PRIVAT	52
4.2.	Menținerea procesului de comunicare cu mediul de afaceri	52
a.	organizarea meselor rotunde tematice cu participarea antreprenorilor	52
b.	Prezentarea oportunităților de dezvoltare și a proiectelor/ programelor de asistență a IMM-urilor	54

c. Menținerea platformei de dialog public privat de pe www.businessportal.md	57
4.3. Organizarea Conferinței Internaționale a IMM 2013	58
4.4. Desfășurarea concursului "Cel mai bun antreprenor din sectorul IMM"	58
V. ALTE ACTIVITĂȚI	60
5.1.Fundraising și Relații Externe	60
a. Elaborarea și depunerea cererilor de finanțare nerambursabilă în cadrul liniilor de finanțare internaționale	60
b. Identificarea noilor parteneri	64
5.2. Promovarea și implementarea principiilor de Responsabilitate Social Corporativă	65
a. Desfășurarea ediției a IV a Concursului Național pentru IMM "IMM - model de responsabilitate socială"	65
5.3. Consolidarea capacităților ODIMM	65
a. Participarea la sesiuni de informare și instruire locale și internaționale.....	65
5.4. Promovarea ODIMM	66
a. Promovarea activității ODIMM.....	66
b. Actualizarea și menținerea paginii web ODIMM.....	67
Anexa I: Analiza calității cursurilor de instruire PARE 1+1.....	69
Anexa II: Analiza calității cursurilor de instruire PNAET	70
ANEXA III: Analiza calității cursurilor de instruire al Programului GEA	73

Introducere

Întreprinderile mici și mijlocii joacă un rol cheie în dezvoltarea social – economică a Republicii Moldova, contribuind la dezvoltarea economică locală, crearea locurilor de muncă, favorizează inovarea și aplicarea inovațiilor, stimulează concurența și reacționează rapid la condițiile pieții.

Reieșind din cele menționate, scopul primordial al Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (în continuare ODIMM) este de a contribui la dezvoltarea durabilă a unui sector IMM competitiv, flexibil și performant, prin implementarea politicilor de stat pentru susținerea sectorului nominalizat în conformitate cu prioritățile stabilite în strategiile și programele naționale.

Activitatea ODIMM este desfășurată în baza Planului de Acțiuni al ODIMM, elaborat în conformitate cu documentele strategice de bază, precum:

1. Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2020";
2. PA Strategia de Dezvoltare a Sectorului IMM 2012-2020 pentru anii 2012-2014;
3. PNA pentru implementare a Acordului de Asociere RM-UE 2014-2016;
4. PA ME Foi de Parcurs pentru Ameliorarea Competitivității RM;
5. PA Susținerea reintegrării cetățenilor reîntorși de peste hotare;
6. Strategia Națională în domeniul Migrației și Azilului 2011-2015;
7. Subprogramul Național de Asigurare a Egalității de Gen 2010-2015;
8. Strategia Națională privind Politicile de OFM 2007-2015.
9. Strategia de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exporturilor pentru anii 2006-2015;
10. Parteneriatul de Mobilitate Moldova-UE.

Luând în considerație necesitatea monitorizării activităților realizate, dinamicitatea sectorului vizat, modificările/ajustările parvenite în cadrul legal și priorităților prestabilite la nivel de Guvern, prezentul Raport este important pentru a determina și planifica activitățile de bază ale Organizației pentru anul 2015.

În acest context, este de menționat că ODIMM activează în baza priorităților Guvernului, stabilite în programele și strategiile sale privind dezvoltarea IMM.

În conformitate cu SND, PS IMM și în baza Regulamentului de activitate, ODIMM are stabilite următoarele obiective de bază:

- Dezvoltarea abilităților și a culturii antreprenoriale;
- Facilitarea accesului IMM la informare și consultanță antreprenorială;
- Facilitarea accesului IMM la resurse financiare;
- Dezvoltarea infrastructurii de suport în afaceri;
- Promovarea dialogului public-privat.

Întru atingerea sarcinilor propuse, ODIMM colaborează cu partenerii de dezvoltare din republică, cât și cu instituțiile internaționale similare.

I. ACCESUL IMM LA INFORMAȚII ȘI CUNOȘȚINȚE ANTREPRENORIALE

1.1. Facilitarea accesului la consultanță și instruire antreprenorială a migranților prin implementarea Programului de Atragere a Remitențelor în Economie PARE 1+1

Programul de Atragere a Remitențelor în Economie „PARE 1+1” pentru anii 2010-2015 (în continuare PARE 1+1) este aprobat prin HG nr. 972 din 18.10.2010 și este destinat lucrătorilor migranți sau rudelor de gradul întâi ai acestora, care doresc să investească în inițierea sau extinderea unei afaceri.

Obiectivul Programului reprezintă mobilizarea resurselor umane și financiare ale lucrătorilor migranți moldoveni în dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova prin stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii.

PARE 1+1 tinde să faciliteze accesul la finanțare al migranților și să-i reintegreze în societate, contribuind, totodată, la stimularea transferurilor bănești pe căi oficiale, introducerea practicilor bune din statele gazdă ale migranților, fiind creată o pârghie pentru introducerea inovațiilor și a know-how-ului.

Programul și-a propus atingerea unui obiectiv social extrem de valoros și anume informarea și instruirea lucrătorilor migranți în domeniul antreprenorial, contribuind la reintegrarea în societate a cetățenilor moldoveni care au fost nevoiți să plece la muncă în străinătate.

ODIMM este responsabilă de implementarea, coordonarea și monitorizarea activităților prevăzute în **PARE 1+1**.

Pentru a participa la Program, aplicantul trebuie să întrunească **următoarele condiții**:

- a. să fie cetățean al Republicii Moldova;
- b. să fie lucrător migrant din Republica Moldova sau rudă de gradul I – beneficiar de remitențe;
- c. să intenționeze să lanseze o afacere proprie în Republica Moldova sau să dezvolte afacerea existentă;
- d. să dispună de capital propriu, provenit din remitențe și să poată confirma prin prezentarea documentelor justificative, proveniența mijloacelor financiare (*contract de muncă; certificat de confirmare a salariului/veniturilor; extras din conturi bancare; copiile dispozițiilor de transfer bancar, declarații vamale*).

Programul se desfășoară în **4 componente**:

- i. Informare și comunicare;
- ii. Instruire și suport antreprenorial;
- iii. Finanțarea afacerilor / Regula 1+1;
- iv. Monitorizare post-finanțare și evaluare.

Obiectivele Programului sunt următoarele:

- a) creșterea nivelului de informare a lucrătorilor migranți din Republica Moldova și a beneficiarilor de remitențe privind oportunitățile de dezvoltare a unei afaceri în țara de origine;
- b) sporirea abilităților antreprenoriale în rândul lucrătorilor migranți și beneficiarilor de remitențe;
- c) stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii de către lucrătorii migranți și beneficiarii de remitențe;
- d) facilitarea accesului lucrătorilor migranți și beneficiarilor de remitențe la resursele financiare necesare înființării / dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii în Republica Moldova;
- e) promovarea culturii financiare și a economiilor.

În cadrul Programului, antreprenorii au posibilitatea să beneficieze de un grant în sumă de până la 200 mii lei, în baza regulii „1+1”, care prevede că fiecare leu investit din remitențe va fi suplinat cu un leu din cadrul PARE.

a. Informarea migranților și potențialilor beneficiari cu privire la Program

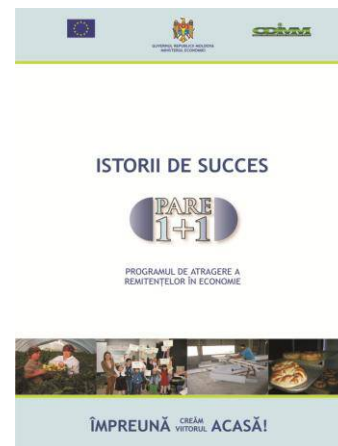
În cadrul Programului, lucrătorii migranți și rudele acestora **beneficiază de consultanță și informare gratuită** privind oportunitățile de dezvoltare a unei afaceri, proiectele desfășurate pe teritoriul țării, sursele de finanțare a unui proiect investițional, aspectele legislative ale activității antreprenoriale etc. Pe parcursul anului 2014, colaboratorii ODIMM au acordat în cadrul Programului „PARE 1+1” **1910 consultații** în oficiu, telefon și email.

Pagina web a Programului www.odimm.md/pare.php a fost actualizată continuu, fiind vizualizată de peste 8000 de utilizatori. Pe profilul rețelei de socializare-facebook destinat „PARE 1+1”, au fost plasate permanent poze și video ale beneficiarilor, istorii de succes și alte noutăți pentru antreprenori sau potențiali beneficiari.

Promovarea Programului-pilot de atragere a remitențelor în economie pentru anii 2010-2015 „PARE 1+1” în rândul potențialilor beneficiari reprezintă unul din obiectivele de bază ale ODIMM. În acest sens, pe parcursul anului 2014, o atenție sporită a fost acordată activităților menite să sporească gradul de vizibilitate al Programului, fiind elaborat un **Plan de comunicare**, în baza căruia au fost inițiate un șir de acțiuni de promovare.

În acest sens, ținem să evidențiem următoarele **materiale elaborate și distribuite** în cadrul Programului:

- **pliantele „PARE 1+1”** - conțin informația de bază privind persoanele eligibile, documentele necesare a fi prezentate, etapele Programului, alte date utile;
- **broșurile „Istorii de succes”** – prezintă ideile de afaceri ale beneficiarilor Programului din perioada 2011-2014, regiunile unde acestea sunt desfășurate, țara de proveniență a remitențelor, fotografii ale utilajelor și echipamentelor procurate în cadrul Programului. Cumulativ, broșura „Istorii de succes” reprezintă cca 500 afaceri.

- **broșurile “Oportunități de dezvoltare a antreprenoriatului”** - conțin informație cu privire la toate Programele și proiectele implementate în domeniul creării și dezvoltării unei afaceri în RM;

- **broșura “Reîntoarcerea – o afacere”**, elaborată cu suportul financiar al Proiectului “Consolidarea capacităților de gestionare a migrației în R. Moldova”, finanțat de UE și implementat de Serviciul Suedez de Angajare în Republica Moldova, reprezintă un ghid simplificat privind lansarea unei afaceri, dedicat persoanelor care planifică să se întoarcă în țară;

- **filmulețul video** – prezintă Programul în regim vector, fiind plasat pe pagina facebook a Programului și diseminat în cadrul întrunirilor cu potențialii participanți;

- **spotul publicitar** - sunt prezentați 3 beneficiari de succes ai Programului PARE. Spotul a fost elaborat cu suportul financiar al Delegației UE, în cadrul campaniei UE „Aducem Europa Acasă!”;

- **articole despre Program**, publicate în ziarul “Gazeta Basarabiei”, revista “Moldova în Progres”, etc;

Materialele sunt distribuite atât pe teritoriul republicii, cât și în afara țării cu suportul autorităților publice centrale și locale, parteneri de dezvoltare, Biroul Relații cu Diaspora, ambasade și consulate etc.

ODIMM diseminează informația cu privire la Program și rezultatele acestuia în cadrul tuturor evenimentelor organizate pentru antreprenori, precum conferințe, seminare, mese rotunde, ateliere de lucru, în cadrul altor întruniri desfășurate de partenerii organizației cu agenții economici, potențialii antreprenori, societatea civilă.

Este de menționat că, în anul 2014, pentru prima dată, beneficiarii „PARE 1+1”, interesați de a promova produsele companiei în cadrul Târgurilor și expozițiilor, desfășurate în RM, au avut posibilitatea să participe gratuit în cadrul expoziției „Fabricat în Moldova”, costurile fiind acoperite din Programul de subvenționare a IMM la târguri și expoziții, administrat de ODIMM.

Pentru dezvoltarea capacităților de gestionare eficientă a afacerilor finanțate din cadrul Programului, a fost desfășurată campania cu genericul „**Beneficiile asocierii**”.

Scopul campaniei reprezintă crearea condițiilor pentru o colaborare eficientă între agenții economici-beneficiari și identificarea unor potențiale asocieri, întru creșterea competitivității în domeniile prioritare și dezvoltarea capacităților/abilităților acestora în domeniul comunicării, promovării și creșterii vânzărilor.

În acest context, au fost organizate o serie de ateliere de lucru, cu participarea beneficiarilor Programului „PARE 1+1”, care au drept obiectiv îmbunătățirea percepției antreprenorilor referitor la importanța asocierii și cooperării, ceea ce asigură dezvoltarea schimbului de informații la nivelul comunității de afaceri și facilitarea relațiilor cu autoritățile publice.

Seria de evenimente a fost orientată spre identificarea oportunităților de dezvoltare ale agenților economici, facilitarea schimbului de informații, dezvoltarea relațiilor cu autoritățile publice.

Pe parcursul anului 2014, au fost organizate primele 3 ateliere de lucru, în cadrul cărora, participanții, grupați pe domenii de interes, au identificat posibilități de colaborare, au discutat dificultățile și problemele cu care se confruntă, au căutat soluții și au aflat despre diversele oportunități de dezvoltare existente în republică.

Prima masă rotundă a fost organizată la 5 martie 2014 cu tematica „Business la puterea feminin”, în cadrul căreia beneficiarele „PARE 1+1” au participat la un training cu tematica „Dezvoltare personală”, precum și au făcut cunoștință cu o antreprenoare în vârstă de numai 13 ani, care a povestit despre modul cum își găsește clienții, își promovează produsele, identifică cererea pe piață. Doamnele au beneficiat de un master-class privind metodele de promovare a spiritului antreprenorial în rândul copiilor.

În cadrul atelierului de lucru au fost prezentate idei, oportunități și tendințe din perspectiva unică a femeilor din mediul de afaceri.

Atelierul de lucru cu tematica „Tradiții. Manufactură. Viitor” a fost organizat la 6 iunie 2014, la care au participat 19 antreprenori, beneficiari ai Programului „PARE 1+1” din domeniul agroturismului și manufacturii.

La data de 1 octombrie 2014 a fost desfășurat evenimentul cu tematica „Energia în afaceri”, în cadrul căruia au participat antreprenori din domeniul producerii energiei alternative.

În cadrul atelierelor a fost organizat câte un training, unde participanții au avut ocazia să discute despre posibilitățile existente de promovare, despre cum companiile pot să-și îmbunătățească imaginea, să investească în modernizare și să asigure creșterea vânzărilor.

În vederea sporirii gradului de informare a potențialilor beneficiari privind Programul „PARE 1+1” colaboratorii ODIMM au participat la Zilele Diasporei, derulate în perioada 28-29 august 2014, organizând următoarele evenimente:

- atelierul de lucru „Dezvoltă Afacerea ta Acasă!”, care a întrunit cca 40 persoane, reprezentanți din diasporă, migranți și rudele acestora, interesați de programele de dezvoltare antreprenorială gestionate de ODIMM, rezultatele Programului, istoriile de succes ale beneficiarilor „PARE 1+1”;

- acordarea consultațiilor în cadrul „Târgului de Informare pentru Diasporă și Cetățenii reîntorși”. ODIMM a participat cu stand informativ în Scurul Porților Sfinte (Arcul de Triumf).

De asemenea, ODIMM a participat activ la Congresul Diasporei, „Diaspora Business Forum”, eveniment desfășurat în luna septembrie 2014 cu scopul creării unei platforme de comunicare și conlucrare în domeniul afacerilor între businessmanii moldoveni de peste hotare și de prezentare a oportunităților de investiții în Republica Moldova, „Oportunitățile și rezultatele PARE 1+1”.

Concomitent, colaboratorii ODIMM au fost parte a echipei care a elaborat **propunerea de politică publică privind serviciile financiare și accesul la finanțare**, din cadrul seminarului de Politici Publice „Diaspora Economică pentru Moldova”.

La data de 26 octombrie 2014 ODIMM a participat cu **stand informativ** la sărbătoarea „Toamna de Aur”, desfășurată în or. Criuleni, în cadrul căreia au fost acordate consultații potențialilor beneficiari ai regiunii respective. Evenimentul a fost desfășurat în contextul inaugurării Biroului Comun de Informații și Servicii din r. Criuleni.

Având în vedere faptul că, ODIMM nu dispune de o rețea de filiale în teritoriul republicii, este important de evidențiat că cei mai importanți actori și parteneri în regiunile țării continuă să fie specialiștii IMM din secțiile economie, cât și managerii incubatoarelor de afaceri. Întru dezvoltarea capacităților informaționale și de consultanță a partenerilor din teritoriu, sunt organizate diverse seminare și traininguri, mese rotunde, ateliere de lucru.

Astfel, la începutul anului 2014, ODIMM a transmis **scrisori informative** și materiale promoționale ale Programului “PARE 1+1” în toate primăriile localităților din republică.

Ulterior, la 27 martie 2014 și 29 mai 2014, în cadrul ODIMM au fost organizate **2 ateliere de lucru** pentru specialiștii în domeniul IMM din cadrul Consiliilor raionale și, respectiv, managerii incubatoarelor de afaceri. Seminarele informative cu tematica „Oportunități de dezvoltare a IMM-urilor” au avut drept obiectiv sporirea gradului de informare a populației la nivel local prin intermediul secțiilor economie și incubatoarelor de afaceri cu referire la posibilitățile de dezvoltare a unei afaceri, crearea unui mecanism de promovare oportunităților existente, precum și creșterea încrederii populației în programele finanțate din bugetul de stat.

Pe parcursul anului 2014 a fost stabilită colaborarea cu organizația Nexus Moldova și, respectiv cele 4 centre de informare a migranților deschise în raioanele Edineț, Ungheni, Cahul, Chișinău.

Întru sporirea eficienței consultațiilor acordate pentru migranți și familiile acestora, colaboratorii ODIMM au participat în luna iulie 2014 la **masa rotundă** „Oportunitățile „PARE 1+1”, în cadrul căreia au prezentat informația detaliată cu privire la „PARE 1+1”, inclusiv condițiile de participare, documentele ce urmează a fi prezentate de solicitanți, structura cursurilor de instruire, derularea etapei de finanțare etc.

În anul 2014, pentru prima dată de la inițierea “PARE 1+1”, colaboratorii ODIMM au participat la întruniri special dedicate Programului peste hotarele țării, la care au participat lucrătorii migranți moldoveni, care își doresc să se reîntoarcă acasă, ori să investească în crearea și/sau dezvoltarea unei afaceri.

Astfel, cu suportul financiar al Proiectului “Consolidarea capacităților de gestionare a migrației în R. Moldova”, în lunile noiembrie și decembrie 2014 au fost desfășurate **2 seminare informative în or. Padova și or. Mestre, Italia**, la care au participat cca 100 migranți moldoveni. În cadrul seminarelor de două zile fiecare, a fost prezentată informația cu privire la Programul “PARE 1+1”, alte fonduri de dezvoltare în domeniul agricol, inclusiv rural, oportunitățile oferite pentru tinerii

antreprenori și femeile întreprinzătoare etc. Participanții au fost curioși să afle despre dezvoltarea incubatoarelor de afaceri, despre existența zonelor economice libere și oportunitățile de afaceri în domeniul energiei renovabile.

Concomitent, este de menționat că, informarea peste hotare a cetățenilor moldoveni este efectuată cu suportul BRD, ambasadelor și consulatelor.

Programul trezește un interes sporit în **mass-media locală și națională**, postrurile TV de stat și private, istoriile de succes și rezultatele “PARE 1+1” fiind adeseori prezentate în emisiuni de știri și divertisment.

b. Desfășurarea cursurilor de instruire PARE 1+1

Componenta “**Instruire antreprenorială**”a Programului „PARE 1+1”are drept scop dezvoltarea competențelor și cunoștințelor în domeniul inițierii și /sau dezvoltării afacerii, scrierii planului de afaceri, procedurile legale, astfel încât persoanelor care au activat peste hotarele țării timp îndelungat să cunoască situația reală, minimizând riscurile și cheltuielile de inițiere a afacerii.

Programul de instruire **durează 10 zile** (50 ore academice), incluzând următoarele **tematici**:

- ✓ Înregistrarea afacerii și legislația în domeniu;
- ✓ Managementul afacerii;
- ✓ Planificarea afacerii;
- ✓ Marketing și vânzări (inclusiv on-line marketing);
- ✓ Managementul resurselor umane;
- ✓ Management financiar;
- ✓ Contabilitatea întreprinderii (conform noilor standarde);
- ✓ Consultații practice.

Pe parcursul anului 2014, în cadrul Programului PARE 1+1, au fost **instruiți 498**lucrătorii migranți și rudele de gradul I ale acestora, ceea ce constituie cu 47,8% mai mult comparativ cu anul 2013.

Din numărul total al persoanelor instruite în anul 2014:

- 29,3 % constituie **femei**;
- 53,1% sunt **migranți**;
- 50,6% - **tineri**;
- 44,37 – **antreprenori**.

c. Monitorizare și evaluare post-instruire

Analiza denotă că lucrătorii migranți moldoveni, care doresc să investească remitențele în propria afacere, au muncit în 31 de țări, preponderent în Italia; Rusia; Marea Britanie, Franța, Spania, România etc.

Vârsta participanților la cursuri de instruire „PARE 1+1” este cuprinsă între 18 și 65 ani, dintre care femeile reprezintă cca 30%.

Aprecierea generală a cursurilor de instruire atribuită de către participanți este una satisfăcătoare, majoritatea dintre ei menționând gradul înalt de utilitate a cursurilor pentru buna desfășurare a activității antreprenoriale. De asemenea, participanții la cursurile de instruire PARE 1+1, au confirmat faptul că toate modulele de instruire, incluse în program sunt relevante și importante pentru a putea desinestător să elaboreze planul de afaceri.

Analiza detaliată a cursurilor de instruire PARE 1+1 o puteți găsi în **Anexa I**.

d. Organizarea Conferinței PARE 1+1

Cel mai important eveniment de prezentare și mediatizare a rezultatelor Programului este Conferința anuală „PARE 1+1”, desfășurată tradițional cu genericul „**ÎMPREUNĂ CREĂM VIITORUL ACASĂ!**”.

Ediția a III-a a evenimentului a fost desfășurată la data de 30 ianuarie 2014, fiind orientată spre crearea unei platforme de comunicare și colaborare între agenții economici, sporirea gradului de conștientizare a beneficiilor asocierii și construirii unor parteneriate între agenții economici care activează în domenii comune sau conexe.

În cadrul evenimentului au fost prezentate rezultatele anului 2013, mediatizate istorii de succes ale lucrătorilor migranți moldoveni, care au fost motivați să își creeze și să dezvolte afacerea proprie acasă, în Republica Moldova. La Conferință au participat **100 persoane, beneficiari ai Proiectului „PARE 1+1”**, reprezentanți ai instituțiilor financiare, instituțiilor de stat, organizațiilor donatoare, mass-media.

Antreprenorii au avut acces la informații cu privire la programe și oportunități de dezvoltare a afacerii, au participat la o **sesiune de instruire** și perfecționare a abilităților antreprenoriale. De asemenea, a fost organizată **Expoziția** Instituțiilor Financiare, participanții beneficiind de informații și consultații cu privire la produsele financiare, precum și posibilitățile de accesare a creditelor cu garanția Fondului de Garantare a Creditelor.

În cadrul evenimentului, au fost decernate **diplome de absolvire** pentru antreprenorii de succes, care au beneficiat de finanțare nerambursabilă și au fost ghidați și tutelați de ODIMM pe parcursul a 24 luni.

1.2. Implementarea Componentei I "Informare și Instruire antreprenorială" a Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor

Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET) a fost lansat prin Hotărârea Guvernului RM nr.664 din 03.06.2008 pentru o perioadă de doi ani. Datorită rezultatelor pozitive realizate în perioada implementării și solicitării înalte în rândul tinerilor, la inițiativa Guvernului RM, prin Hotărârea nr.843 din 21.09.2010, Programul a fost prelungit până în anul **2015**.

Scopul Programului PNAET este promovarea și facilitarea implicării tinerilor din Republica Moldova cu vârsta cuprinsă între 18-30 ani în activitatea antreprenorială.

Obiectivele PNAET:

- ✓ dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale ale tinerilor bazate pe cunoașterea și gestionarea optimă a resurselor financiare, umane, materiale, de timp etc.;
- ✓ facilitarea accesului tinerilor antreprenori la resurse financiare necesare inițierii și dezvoltării unei afaceri proprii;
- ✓ stimularea creării și dezvoltării de către tineri a noilor întreprinderi.

PNAET este constituit din trei **Componente** care includ:

- I. Instruire și Consultanță în Afaceri – responsabil ODIMM;
- II. Finanțarea proiectelor investiționale rurale prin acordarea de creditelor în valoare de până la 300 mii lei, cu porțiuni de grant în proporție de 40% din valoarea creditului, precum și finanțarea contractelor în leasing – responsabil Directoratul Liniei de Credit;
- III. Monitorizare post finanțare – responsabil ODIMM.

În anul 2014 ODIMM a continuat realizarea Componentei I, care prevede desfășurarea cursurilor de instruire a tinerilor în domeniul antreprenoriatului și acordarea serviciilor de consultanță antreprenorială.

Durata de instruire în cadrul Programului PNAET constituie 50 ore academice pe parcursul a **10 zile** consecutiv și include următoarele **module**:

1. Înregistrarea afacerilor și legislația în domeniu;
2. Planificarea afacerilor;
3. Managementul financiar;
4. Contabilitate;
5. Managementul Resurselor Umane;
6. Marketing și vânzări.

a. Mediatizarea și promovarea PNAET

În perioada de referință, experții ODIMM au consultat în oficiu, prin intermediul INFOnline și în cadrul diferitor întruniri tematice, circa **1950 de persoane** interesate de Program.

În scopul mediatizării Programului au fost distribuite cca **3000 pliante PNAET** care au fost repartizate în cadrul diferitor evenimente precum și beneficiarilor de consultanță și participanților la instruire.

De asemenea, mediatizarea Programului s-a efectuat prin intermediul paginii web ODIMM și pe Portalul IMM, conlucrarea cu Autoritățile Publice Locale și cu parteneri de dezvoltare a ODIMM.

Pe parcursul anului 2014, Programul PNAET a fost mediatizat în cadrul diversor evenimente organizate atât de ODIMM, cât și de alte organizații de suport în afaceri, printre care:

- **Expoziții și Târguri** organizate pentru întreprinzători, cu standuri și materiale informaționale și anume: Fabricat în Moldova, Beauty, B2B, Tîrgul Forțelor de muncă, organizat de către Centrul de Ghidare în Carieră și Relații cu Piața Muncii al USM; „Tîrgul locurilor de muncă”, organizat de ANOFM în parteneriat cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației, Ministerul Tineretului și Sportului;

- **Evenimente** organizate de către autoritățile publice locale teritoriale sau alte organizații din domeniul dezvoltării antreprenoriatului: Masa Rotundă „Susținerea și Dezvoltarea antreprenoriatului inovațional” în UTA Ggauzia; Forumul Economic Regional “Dezvoltarea economică prin parteneriate durabile” organizat de Consiliul Raional din or. Ungheni în parteneriat cu Agenția de Dezvoltare Regională Centru; Atelierul de lucru “Cooperarea dintre Universități și Mediul de Afaceri – Transfer de Cunoștințe și Inovații”; Forumul Economic organizat în satul Jora de Jos, orașele Criuleni, Bălți; Convenția Consiliului de Tineret din cadrul CNSM “Tinerii din Republica Moldova: realități și perspective”; Forumul Rețelei de socializare pentru Femeile din agricultură din regiunea Nord.

- **Conferințe, mese rotunde, paneluri de discuții** organizate de către reprezentanții organizațiilor internaționale de suport al dezvoltării antreprenoriatului: ETF, UN WOMEN, Banca Mondială, Fundația de Investigații Sociale și Economice, SIDA, GEW, Visegrad 4, etc.

- Participarea în calitate de membri ai juriului sau a comitetului de evaluare în cadrul diferitor **concursuri naționale**, precum: Concursul Național de Business Planuri, organizat de către ANTIM; Concursurile Ideilor de Afaceri cu utilizarea Business Modelului CANVAS și “Azi Student Mîne Antreprenor”, organizate de Facultatea Business și Administrarea Afacerii al ASEM.

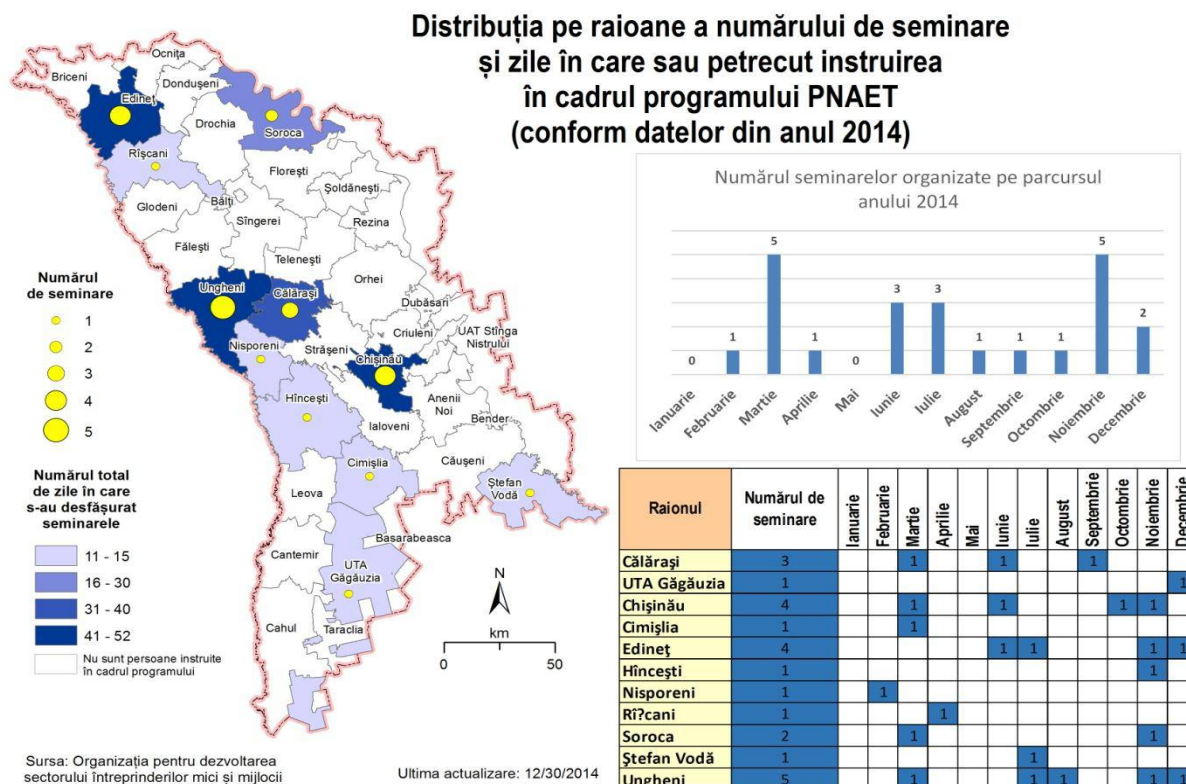
- Participarea în calitate de experți în domeniul dezvoltării afacerii în cadrul programelor internaționale de suport al IMM-ilor: SEECCEL, SYSLAB, UN WOMEN, ETF, COSME.

- Instituirea activității denumită **Zile de Informare despre Programele ODIMM**, prin care au fost organizate vizite la câteva universități din Moldova și la ODIMM, fiind diseminată informația despre toate programele implementate de către ODIMM (ASEM – ciclul II Masterat, Universitatea Agrară – ciclul I Licență). În cadrul acestor vizite de informare au fost distribuite pliante informaționale și realizate prezentările detaliate a programelor pentru circa 250 de tineri.

b. Desfășurarea cursurilor de instruire în cadrul PNAET

În anul 2014, au fost organizate **24 cursuri** de instruire în urma cărora au fost instruiți **662 tineri**, din care 104 tineri (15,7%) desfășoară deja activitate antreprenorială. Din numărul total de participanți, 295 (sau **44,6%**) reprezintă **femei**.

În rezultatul acțiunilor de promovare a Programului pe parcursul anului 2014, cursurile de instruire s-au desfășurat în **11 raioane** ale republicii (Cimișlia, Călărași, UTA Găgăuzia, Edineț, Hîncești, Nisporeni, Rîșcani, Soroca, Ștefan Vodă, Ungheni) și în **municipiul Chișinău**.

c. Monitorizarea și evaluarea rezultatelor instruirii

În scopul evaluării rezultatelor și impactului implementării PNAET, ODIMM realizează o monitorizare continuă a calității implementării Programului.

Astfel, pentru a aprecia calitatea predării cursurilor de instruire, ODIMM evaluează chestionarele de evaluare completate de către tineri la finele cursului de instruire. În baza acestuia se identifică punctele forte și slabe ale instruirii, cât și necesarul de informații, ce necesită a fi suplimentat pentru a satisface așteptările tinerilor.

Analiza detaliată o găsiți în **Anexa II**.

1.3. Implementarea Programului de instruire continua "Gestiunea Eficientă a Afacerilor"

Programul de instruire continuă „**Gestiunea Eficientă a Afacerii**” (**GEA**) este parte componentă a Programului multianual „Programul de Instruire continuă pentru sectorul Întreprinderilor Mici și Mijlocii”, fiind destinat antreprenorilor mici, în scopul dezvoltării capacităților manageriale și ridicării nivelului de cunoștințe în desfășurarea unei activități antreprenoriale eficiente și durabile.

Programul „GEA” prevede cursuri de instruire a antreprenorilor cu o durată de **21 ore academice** pentru fiecare modul și se organizează în parteneriat cu secțiile de economie APL și prestatorii de servicii în afaceri din teritoriu. Programul este desfășurat pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

În anul 2014 Programul conținea următoarele **module de instruire**:

1. Planificarea afacerii;
2. Managementul financiar;
3. Marketing;
4. Tehnici eficiente de vânzare;
5. Contabilitatea pe domenii de aplicare;
6. Legislația muncii și managementul resurselor umane;
7. Activitatea economică externă și relațiile vamale.
8. Înregistrarea în calitate de plătitor a TVA și aplicarea legislației în domeniu;
9. Achizițiile publice și legislația în domeniu;
10. Acces la finanțe și administrarea creditelor.

a. Mediatizarea și promovarea GEA

În perioada de referință, în vederea promovării Programului GEA, au fost acordate cca **3500 de consultații** cu privire la modulele de instruire, înscrierea la seminare precum și la Program în general.

Programul GEA a fost mediatizat prin intermediul **site-lui ODIMM, business portalului** și în cadrul mai multor **evenimente**: Expoziții și Târguri, Forumul, Târgul locurilor de muncă pentru tineret, prezentărilor corporative efectuate de către Organizație în raioanele RM etc. În cadrul acestor evenimente au fost distribuite **cca 3000 pliante GEA**.

Totodată în scopul diseminării informației în teritorii, în luna martie 2014 a fost organizat un seminar cu reprezentanții secției economice din toate Consiliile Raionale din Republica Moldova.

b. Actualizarea programelor de instruire în corespundere cu necesitățile antreprenorilor

Programul constă în ofertarea către întreprinzători a unor module de instruire antreprenorială cu tematici specifice, care sunt permanent adaptate la necesitățile curente ale antreprenorilor, astfel oferind o utilitate maximală.

În anul 2014 a fost introdus un modul pilot, de testare cu tema **“Managementul timpului”**. Acest modul are ca obiectiv dezvoltarea competențelor manageriale ale întreprinzătorilor, ceea ce le va permite să fie mai eficienți din punct de vedere al utilizării timpului, să aplice eficient principiul delegării și să se axeze pe planificarea strategică a întreprinderii.

c. Desfășurarea cursurilor de instruire GEA

În perioada de referință, în cadrul Programului GEA au fost organizate **98 seminare** în cadrul cărora au fost instruiți **2710 persoane**, **66,5%** din care reprezintă femei.

Seminarele s-au derulat în **20 localități**, de pe întreg teritoriul RM, după cum urmează:

Tabelul: Distribuția instruirilor pe localități

Localitatea	Număr de seminare	Număr de persoane instruite	
		Total	Femei
Chișinău	19	518	297
Leova	18	459	191
Cahul	17	458	318
Bălți	15	428	385
Sîngerei	5	132	104
Criuleni	3	106	84
Telenești	3	99	80
Ștefan Vodă	3	78	33
Basarabeasca	2	54	22
Cantemir	2	50	27
Fălești	2	52	43
Anenii Noi	1	33	29
Călărași	1	32	26
Dubăsari	1	27	18
UTA Găgăuzia	1	32	25
Orhei	1	31	30
Rîșcani	1	25	24
Strășeni	1	40	40
Taraclia	1	25	13

Ungheni	1	31	14
TOTAL	98	2710	1803

Cele mai solicitate **module de instruire** de către întreprinzători au fost: „Contabilitatea pe domenii de aplicare”, „Planificarea afacerii”, „Achiziții publice”, „Tehnici eficiente de vânzare”, „Legislația muncii și Managementul Resurselor Umane”.

d. Monitorizarea și evaluarea GEA

În scopul identificării calității cursurilor de instruire a Programului GEA, ODIMM a continuat monitorizarea prin metoda chestionării beneficiarilor la finele fiecărui seminar.

Astfel, conform chestionării marea majoritate a participanților au menționat că conținutul seminarelor au fost bine structurate, având consecutivitate între subiectele prezentate. Totodată experiența, tacticile, precum și metodele formatorilor de expunere a materialului au asigurat o claritate de nivel înalt al materialului studiat în cadrul cursurilor și accesibil participanților.

Analiza detaliată a chestionarelor se găsește în **ANEXA III**.

1.3. Asigurarea accesului antreprenorilor la servicii de consultanță europeană prin implementarea programului Senior Experten Service (SES)

a. Promovarea și mediatizarea programului SES

Pe parcursul anului 2014 au fost acordate peste **500 de consultații** cu privire la Programul Senior Experten Service (SES).

La 26 martie, la sediul ODIMM a avut loc primul atelier de lucru destinat specialiștilor responsabili de domeniul economic și IMM-uri din cadrul consiliilor raionale - “Oportunități de Dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii”. În cadrul acestui seminar, la care au participat reprezentanți din fiecare raion al țării, a fost explicat detaliat cum ar putea potențiali beneficiari accesa serviciile experților germani.

Drasemenea, la 28 martie 2014 a fost organizat un seminar de informare a rezidenților Incubatorului de Afaceri din Rezina despre Programul SES, cu participarea a peste 20 de persoane. La eveniment a participat coordonatorul proiectului din Germania, Ute Sonnen.

O altă **sesiune de informare** cu participarea dnei Ute Sonnen, a avut loc în luna noiembrie 2014, la sediul ODIMM. La această întrevedere au participat 20 de participanți.

În scopul promovării și mediatizării Programului SES informația relevantă a fost plasată pe site-ul www.odimm.md și www.businessportal.md. Materiale informative (500 pliante, 100 pixuri, 500 foi informative) au fost diseminate în cadrul Conferinței IMM 2014, Expoziției – Forum Fabricat în Moldova, Conferința “Împreună creăm viitorul acasă”, dar și în cadrul consultațiilor oferite la oficiul ODIMM.

Menționăm că toți antreprenorii care beneficiază de consultanță în cadrul ODIMM, au fost informați cu privire la posibilitățile Programului SES. În special la finele etapelor de instruire în cadrul Programelor PARE 1+1 și PNAET acest program este prezentat.

b. Înregistrarea potențialilor beneficiari la SES

În anul 2014 două întreprinderi au beneficiat de Programul SES prin intermediul ODIMM, iar altele două au aplicat la acesta, urmând ca vizitele să fie efectuate în anul 2015.

II. ACCESUL IMM LA RESURSE FINANCIARE

2.1. Garantarea Creditelor sectorului IMM

2.1.1. Acordarea garanțiilor la creditele întreprinderilor micro și mici

Întru facilitarea accesului întreprinderilor micro și mici la resurse financiare, ODIMM administrează Fondul de Stat de Garantare a Creditelor (FGC), scopul căruia este asigurarea parțială a angajamentelor agentului economic, beneficiarului de credit, față de bancă.

FGC reprezintă o pârghe eficientă de îmbunătățire a accesului la finanțe pentru micii antreprenori, iar **garanția financiară** este un produs acordat antreprenorilor care dispun de suficiente capacități de rambursare a unui credit, dar, din lipsa unui gaj acceptabil de bancă, nu îl pot obține.

Astfel, Fondul de garantare a creditelor **facilitează accesul la finanțări** prin acordarea de garanții pentru creditele contractate de la băncile comerciale autohtone.

Misiunea FGC este de a contribui la sporirea competitivității economiei naționale prin facilitarea accesului la finanțare a întreprinderilor micro și mici prin acordarea garanțiilor la credite.

Obiectivele de bază ale Fondului de stat de garantare a creditelor (FGC), gestionat de ODIMM sunt:

- Facilitarea accesului la finanțare a întreprinderilor viabile care întâmpină dificultăți în accesarea resurselor pe piața bancară;
- Susținerea dezvoltării întreprinderilor micro și mici viabile, din toate sectoarele economiei naționale;
- Promovarea inițierii afacerilor.

Pot beneficia de garanție la credite, persoanele fizice și juridice, care corespund criteriilor Legii nr. 206 din 07.07.2006 „Cu privire la IMM”:

- *Întreprindere Micro* - numărul salariaților nu depășește 9 persoane, iar veniturile din vânzări și, respectiv, valoarea de bilanț a activelor nu depășește 3 mil. lei;
- *Întreprindere Mică* - numărul salariaților nu depășește 49 persoane, iar veniturile din vânzări și, respectiv, valoarea de bilanț a activelor nu depășește 25 mil. lei;

a. Analiza cererilor de garantare a creditelor și emiterea scrisorilor de garanție financiară

Pe parcursul anului 2014, din contul Fondului au fost eliberate **58 garanții financiare**. Garanțiile acordate au permis debursarea creditelor în sumă cumulativă de 26,6 mil. lei, iar investițiile efectuate au atins cifra de 44,1 mln lei.

Tabel: Garanții financiare acordate în 2014 conform produselor FGC

Denumirea produselor	Număr garanții	Suma creditelor (lei)	Suma garanțiilor (lei)
PNAET	39	11 628 588,00	4 003 690,00
Întreprinderile Active	16	8 879 618,00	3 696 378,00
Start-Up	1	498 000,00	249 000,00
Întreprinderile exportatoare	2	5 688 432,00	2 700 000,00
TOTAL	58	26 694 638,00	7 349 068,00

Totodată, ODIMM a recepționat 71 cereri de garantare de la băncile partenere, 14 din care nu au corespuns criteriilor de eligibilitate ale FGC.

b. Monitorizarea și evaluarea garanțiilor acordate și impactului acestora

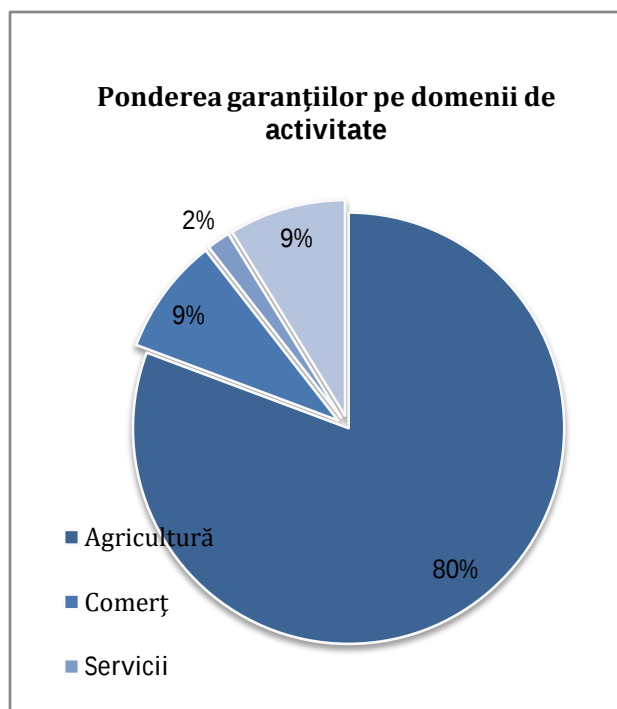
Din momentul creării, Fondul de Garantare a Creditelor a facilitat debursarea creditelor pentru **218 de întreprinderi micro și mici**, în sumă cumulativă de cca 109 mil. lei (asigurate cu garanții financiare în valoare cumulativă de 41,1 mil. lei), care au contribuit la implementarea proiectelor investiționale în valoare cumulativă de cca 162 mil. lei.

La situația din 31 decembrie 2014, **erau active 147 de garanții financiare**, în valoare totală de 25,3 mil. lei, care au permis debursarea creditelor în sumă de 69,2 mil. lei și investiții în economie de 100,6 mil. lei.

Din total portofoliul de garanții au fost **stinse 71 garanții**, în valoare cumulativă de 15,8 mil. lei, fiind restituite, cumulativ, credite în sumă de 39,6 mil. lei.

Analizând destinația creditelor garantate de ODIMM pe parcursul anului 2014, putem deduce că 80 % din beneficiarii de credite asigurate cu garanții financiare ODIMM desfășoară activitate în domeniul agriculturii, resursele creditare fiind direcționate la modernizarea parcului tehnico-agricol și îmbunătățirea calității serviciilor în agricultură.

Comerțul deține o cotă de 9 % în totalul întreprinderilor creditate cu garanția ODIMM. Resursele financiare obținute de la bancă au fost destinate pentru achiziționarea utilajelor, a imobilelor, precum și a accesoriilor necesare la

amenajarea centrelor comerciale în zonele rurale.

De asemenea, o cotă de 9 % din beneficiarii de credite asigurate cu scrisori financiare activează în domeniul industriei prelucrătoare. Ramurile de activitate sunt: producerea furajelor, prelucrare producției agricole, prelucrarea și uscarea fructelor, fabricarea produselor de patiserie, producerea cărnii, prelucrarea biomasei pentru producerea brichetelor etc.

Urmare analizei efectuate putem evidenția tendințe pozitive în dezvoltarea sectorului de servicii, 2% din garanțiile emise de ODIMM au fost direcționate în servicii de reparare a automobilelor și servicii de transport.

Pe parcursul anului 2014 cele mai multe garanții financiare au fost acordate pentru tinerii antreprenori în cadrul programului PNAET – 39 garanții; pentru întreprinderile active au fost eliberate 16 scrisori financiare; pentru întreprinderile nou create - 1 garanție și pentru întreprinderile exportatoare au fost acordate 2 scrisori de garanție financiară.

Este de menționat că garanțiile acordate în anul curent au susținut 26 afaceri noi create, ceea ce reprezintă 44,8 % din portofoliul anului 2014. Per total, FGC a facilitat crearea a 80 de întreprinderi.

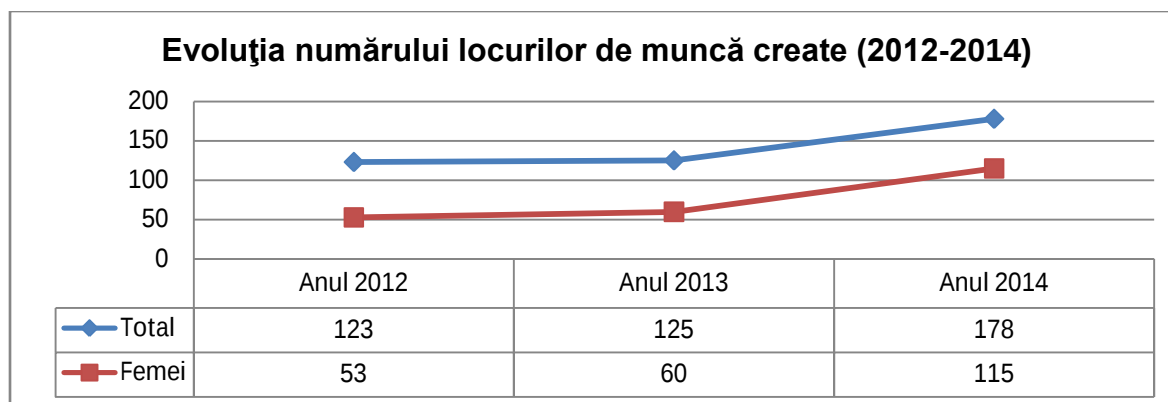
Din punct de vedere geografic majoritatea solicitărilor de garantare în anul 2014 au parvenit din **Regiunea Centrală – 50%**: municipiul Chișinău, raioanele Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Șoldănești, Ungheni, Strășeni.

Regiunea Sud este plasată pe locul 2 cu **28%**: raioanele Cahul, Cantemir, Leova, Ștefan-Vodă, Taraclia, Basarabeasca, UTA Găgăuzia.

Regiunea Nord, respectiv, deține cota de **22%**: raioanele Briceni, Drochia, Florești, Rîșcani, Sîngerei, Soroca.

Menționăm că nu au fost acordate scrisori financiare în următoarele raioane: Ocnița, Rîșcani, Florești, Dubăsari, Căușeni.

Garanțiile acordate pe parcursul anului 2014 au permis menținerea în câmpul muncii a 550 angajați permanenți, precum și angajarea sezonieră a 325 angajați. Totodată, menționăm că, întreprinderile monitorizate au creat 178 locuri de muncă, inclusiv 115 pentru femei. Numărul locurilor de muncă create în anul 2014 pentru femei, s-a dublat comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Femeile gestionează 42 întreprinderi care au garanții financiare active în cadrul FGC, dintre care 22 scrisori financiare au fost eliberate către femeile antreprenoare în anul 2014.

2.1.2. Consolidarea activității de garantare a ODIMM

a. Elaborarea și implementarea noilor produse de garantare (îmbunătățirea serviciilor de garantare a ODIMM)

Întru eficientizarea activității Fondului de Garantare a Creditelor (FGC), ODIMM a lansat, cu asistența companiei Business and Finance Consulting (BFC), implementarea **Proiectului „Asistența tehnică oferită Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) cu privire la Fondul de Garantare a Creditelor”**, finanțat de Banca Mondială în cadrul Proiectului pentru Ameliorare a Competitivității în Republica Moldova II (PAC II).

Scopul proiectului constă în îmbunătățirea și eficientizarea activității Fondului de Garantare a Creditelor prin elaborarea recomandărilor de restructurare a proceselor, a metodologiei, precum și actualizarea termenilor existenți de acordare a garanțiilor. Sugestiile urmează să faciliteze conformarea fondului de garantare cu cele mai bune practici internaționale. Prin urmare, modificările menționate vor duce la dezvoltarea activității de creditare și garantare, eficientizarea gestionării resurselor financiare și de timp ale antreprenorilor, crearea unui cadru mai avantajos pentru sectorul IMM și minimizarea procedurilor birocratice.

Proiectul a fost structurat în următoarele **cinci sarcini**:

1. Efectuarea unei evaluări operaționale a FGC;
2. Elaborarea cerințelor tehnice pentru un Sistem Informațional de Management;
3. Elaborarea de politici și proceduri;
4. Stipularea criteriilor pentru selectarea instituțiilor partenere și standardizarea acordurilor cu instituțiile financiare partenere;
5. Acordarea suportului pentru FGC în dezvoltarea de noi produse.

În acest context, BFC a efectuat o evaluare operațională a FGC în august 2014. Astfel, au fost organizate întruniri cu conducerea băncilor partenere, la care au fost puse în discuție constrângerile actuale în procesul de acordare a creditelor acoperite cu garanțiile financiare ODIMM și au fost identificate soluții comune de îmbunătățire și simplificare a procedurii de garantare.

De asemenea, în noiembrie 2014, BFC a elaborat și a prezentat către ODIMM cerințele tehnice pentru Sistemul Informațional de Management, fiind recomandată modificarea bazei actuale de date a Fondului de Garantare, pentru asigurarea veridicității datelor, dar și pentru facilitarea elaborării într-un timp mai scurt a prototipului sistemului.

b. Capitalizarea Fondului de Garantare a Creditelor

La 31.12.2014, Fondul de Garantare a Creditelor a constituit 56,971 mil. lei și 4,724 mil. lei reprezentat Fondul de provizioane (Conform hotărârii Consiliului de coordonare).

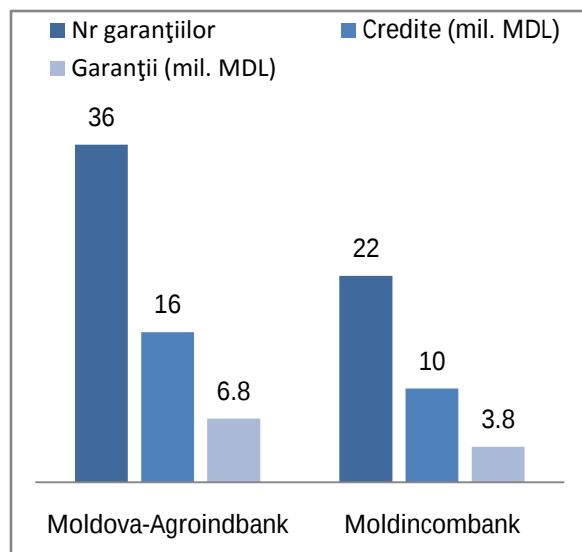
c. Identificarea noilor parteneri în activitatea de garantare

În aspectul parteneriatelor cu băncile comerciale, menționăm că ODIMM are încheiate Contracte de Colaborare cu 9 Bănci Comerciale: BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA, BC „Moldova Agroindbank” SA, BC „Victoriabank” SA, „Banca de Economii” SA, BC „Unibank” SA,

Banca Comercială Română, BC „ProCreditBank”, BC „Moldinconbank” SA, BC „Comerțbank” SA.

Pe parcursul anului 2014 au fost eliberate garanții financiare în favoarea a 2 bănci partenere. Cea mai activă bancă, în acordarea creditelor cu garanția financiară ODIMM a fost BC „Moldova Agroindbank” SA, în favoarea căreia au fost eliberate 36 de garanții financiare care au permis debursarea creditelor în sumă de cca 16 mln lei.

Totodată, BC „Moldinconbank” SA au fost eliberate 22 garanții în valoare de 3,8 mln lei, care au contribuit la debursarea creditelor în sumă de 10 mln lei.

2.1.3.Promovarea și mediatizarea produselor FGC ODIMM

a. Organizarea evenimentelor de promovare a activității de garantare a ODIMM

Pe parcursul anului 2014, ODIMM a desfășurat un șir de activități, care au avut drept scop promovarea FGC în rândul antreprenorilor și în rândul colaboratorilor bancari, dar și identificarea problemelor FGC, care împiedică stabilirea garanțiilor financiare în calitate de instrument eficient de îmbunătățire a accesului la finanțare al IMM.Astfel, menționăm următoarele activități:

- Expedierea scrisorilor de reamintire către președinții băncilor comerciale: BC „Banca de Finanțe și Comerț” SA, BC „Moldova Agroindbank” SA, BC „Victoriabank” SA, BC „Unibank” SA, Banca Comercială Română, BC „ProCreditBank”, BC „Moldinconbank” SA;
- Expedierea 189 scrisori de reamintire a condițiilor de colaborare către filialele băncilor partenere;
- Expedierea felicitărilor de mărtisor și de revelion pentru colaboratorii băncilor partenere;
- Promovarea FGC în cadrul Forumului „Fabricat în Moldova”;
- Prezentarea FGC colaboratorilor MAIB în cadrul unui seminar de instruire la care au participat peste 20 persoane;
- Prezentarea FGC în cadrul evenimentului „Oportunități de dezvoltare a IMM” la care au participat 52 reprezentanți a Consiliilor Raionale din Moldova;
- Promovarea în cadrul evenimentului dedicat managerilor incubatoarelor de afaceri „Oportunități de dezvoltare a IMM”;
- Promovarea în cadrul evenimentelor organizate de ODIMM: „Împreună creăm viitorul acasă”, „Business la puterea feminin”, „Femeile antreprenor - La o ceașcă de ceai...”.

b. Acordarea consultațiilor IMM privind produsele FGC ODIMM

Întru facilitarea accesului micilor antreprenori la resurse informaționale, coordonatorii ODIMM au acordat peste **500 consultații** la oficiu și prin telefon referitor la produsele de garantare ODIMM, oferind și materiale informative.

c. Actualizarea continuă a paginii web a FGC ODIMM

Întru promovarea FGC este actualizată în permanență informația plasată pe pagina web www.fgc.odimm.md, care descrie produsele FGC, condițiile de obținere a unei garanții, partenerii și istoriile de succes a unor beneficiari de credite asigurate cu garanția ODIMM.

În anul curent a fost creat profilul FGC, pe rețeaua de socializare www.facebook.com, unde este plasată cu regularitate informație despre activitatea Fondului, produsele oferite, etapele de accesare a creditului, precum și alte informații utile pentru antreprenori.

d. Publicarea articolelor în diferite surse mass-media privind activitatea de garantare a ODIMM

Întru mediatizarea activităților Fondului de Garantare a Creditelor în rândul IMM, a fost publicat un articol despre activitatea FGC în revista „Moldova în Progres”, care este distribuită atât pe teritoriul RM, cât și peste hotarele ei.

e. Elaborarea și diseminarea materialelor promoționale FGC

În vederea promovării FGC, a fost inclusă informația despre activitatea Fondului în broșura „Oportunități de dezvoltare a antreprenoriatului”. Broșurile au fost distribuite în cadrul evenimentelor tematice, persoanelor consultate în cadrul sediului ODIMM, precum și acordate Consiliilor raionale și Centrului de Informare NEXUS Moldova etc. Totodată, a fost elaborată o nouă ediție a Gazetei IMM cu genericul FGC, care este diseminată beneficiarilor de instruire și consultanță ai Programului PARE 1+1.

Au fost expediate **postere FGC** către 906 primării din RM, pentru a fi amplasarea la locuri vizibile antreprenorilor locali, etc.

Pe parcursul anului curent au fost create și editate **3000 de pliante**. Acestea au fost distribuite partenerilor și antreprenorilor atât în cadrul consultațiilor oferite la ODIMM cât și la diverse evenimente tematice la care participă colaboratorii ODIMM.

f. Elaborarea și difuzarea spotului publicitar privind activitatea FGC

În luna august 2014 a fost realizat și lansat un spot informativ ce are drept scop creșterea notorietății programului FGC și poziționarea acestuia drept un

program simplu de accesat pentru antreprenorii hotărâți să ia un credit pentru afaceri. Filmulețul cu o durată de un minut și 17 secunde a fost plasat pe site-ul www.fgc.odimm.md, cât și pe rețelele de socializare (Youtube și Facebook). Menționăm că numai pe pagina de Facebook a ODIMM, acesta a avut peste 2300 de vizualizări.

Informații detaliate privind funcționarea FGC, condițiile de aplicare, dar și istorii de succes ale beneficiarilor au fost relatate în cadrul reportajelor la Publika TV și Moldavian Business Chanel (MBC).

2.2. Susținerea financiară a creării și extinderii IMM, în special în zona rurală

2.2.1. Finanțarea și monitorizarea afacerilor create și/sau dezvoltate prin implementarea Programului PARE 1+1

Programul “PARE 1+1” prezintă un interes sporit în rândul migranților și familiilor acestora, în special, datorită componentei III “Finanțarea afacerilor/Regula 1+1”, care presupune acordarea unui grant în sumă de până la 200 mii lei. Această finanțare nerambursabilă o investiție care suplinește resursele proprii ale participanților, respectând Regula 1+1.

Pe parcursul implementării Programului, **740 de întreprinderi** au solicitat grantul “PARE 1+1”, respectiv au elaborat un plan de afaceri, au prognozat activitatea întreprinderii pe un termen de cel puțin 3 ani de zile, au beneficiat de consiliere referitor la rentabilitatea și oportunitatea implementării proiectului investițional.

Analiza în dinamică a cererilor de finanțare denotă o creștere constantă, ceea ce constată interesul sporit din partea lucrătorilor migranți de a investi remitențele în dezvoltarea unei afaceri. Astfel, dacă în anul 2011 au fost înregistrate 89 de solicitări, în timp ce în anul 2014 numărul acestora s-a majorat de cca 3.5 ori, ajungând la 309 cereri.

Este de evidențiat faptul că, în cadrul Programului, rata de acceptare a cererilor de finanțare variază de la an la an, dar nu este mai mică de 80%. Excepție, este anul 2012, atunci când au fost semnate doar 69 contracte, fapt impus de bugetul redus al Programului.

Resurse financiare insuficiente pentru Program au fost și în anul 2014, atunci când s-au înregistrat 309 cereri de finanțare nerambursabilă, în sumă cumulativă de cca 60 mil. lei, în condițiile în care suma disponibilă era de 32 mil. lei. Astfel, în anul **2014** au fost semnate **191 contracte**, restul cererilor depuse începând cu luna august 2014, fiind plasate în lista de așteptare pentru anul 2015.

Beneficiarii Programului au primit, pe parcursul anilor, finanțare nerambursabilă cumulativă în valoare de 83,55 mil. lei, care a contribuit la efectuarea investițiilor de 184,04 mil. lei.

Rata de absorbție a granturilor reprezintă, în mediu, 88% din suma contractată. Astfel, dacă în mediu pe întreprindere au fost solicitate granturi de 188 mii lei, atunci, suma medie absorbită reprezintă 165 mii lei.

În urma analizei contractelor de finanțare, semnate cu **beneficiarii Programului, se constată următoarele:**

- **247** din beneficiari au înființat întreprinderi urmare participării la Program, respectiv 49% din întreprinderi sunt **nou-create**;
- **147** de întreprinderi sunt create de **femei**, ceea ce reprezintă 29,2% din total;
- **269** din beneficiari au vârsta până la 35 ani (53,3%);

Evidențiem faptul că **233** de întreprinderi sunt create de **lucrătorii migranți**, care au muncit peste hotare, s-au reîntors în țară și investesc propriile economii în crearea/dezvoltarea propriilor afaceri.

În același timp, analiza denotă faptul că Programul a contribuit la prevenirea migrației a cel puțin 271 de persoane, care beneficiază de remitențele transmise de rudele de gradul I.

Analiza pe domenii de activitate:

Se merită de subliniat că, beneficiarii Programului au inițiat și dezvoltat activități noi pentru Republica Moldova, care până la moment nu erau implementate în țară.

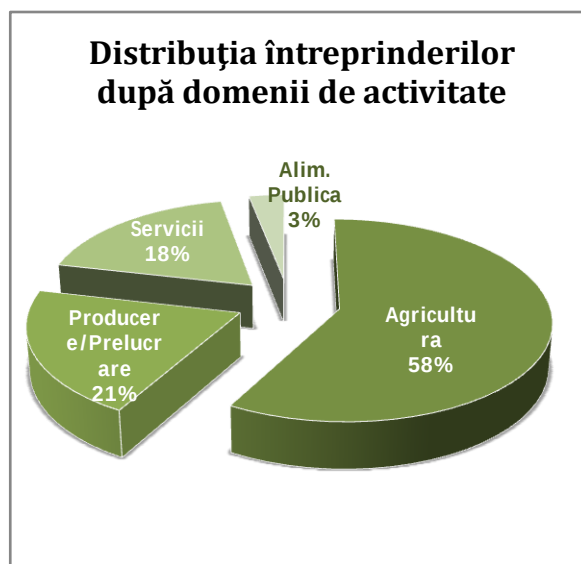
Astfel, întreprinderile care au obținut finanțare nerambursabilă din „PARE 1+1” au fost printre primele care au dezvoltat afaceri în domeniul biomasei (peleți și brichete, energie verde). De asemenea, în cultura vegetală au fost introduse produse inovative, precum creșterea migdalului, paulowniei, salciei energetice, armurariu etc. Beneficiarii Programului au creat primele ferme de creștere a melcilor, struților, viperelor, chinchillelor.

În urma discuțiilor cu întreprinzătorii s-a constatat că introducerea know-how-ului se datorează, în special, experienței acumulate de către lucrătorii migranți în țările de destinație.

Grafic 4. Distribuția întreprinderilor după genuri de activitate

Aproape jumătate din întreprinderile care au semnat contracte de finanțare nerambursabilă desfășoară activitate în domeniul agriculturii, fiind urmate de cele implicate în producere / procesare și prestare de servicii.

Investițiile efectuate de întreprinderile din domeniul agriculturii sunt efectuate preponderent în modernizarea infrastructurii agricole: construcția frigiderelor, serelor, morilor; crearea fermelor de animale; înființarea plantațiilor intensive, a pepinierelor pomicole; cultivarea plantelor, culturilor bacifere, etc., activități care generează valoare adăugată înaltă, respectiv sporește veniturile și profiturile întreprinderilor.

Întreprinderile ce desfășoară activitate în domeniul industriei sunt implicate în prelucrarea lemnului / fabricarea mobilierului; producerea brichetelor/peleților; producerea materialelor de construcții; fabricarea produselor de patiserie (covrigi); producerea înghețatei; uscarea fructelor etc.;

În sfera prestării serviciilor, majoritatea întreprinderilor au creat centre de reparare și întreținere auto; prestează servicii în domeniul construcției, au dotat centre tipografice.

Concomitent, au fost create pensiuni agro-turistice, centrelor de agrement, centre de alimentație publică.

Analiza evidențiază faptul că 51% din total resurse investite în cadrul Programului au fost direcționate în domeniul agriculturii, cca 24% - în domeniul industriei, 21% - prestarea serviciilor, 3% - alimentație publică. Aceeași proporție a fost menținută atât la capitolul granturi transferate, cât și la număr de beneficiari.

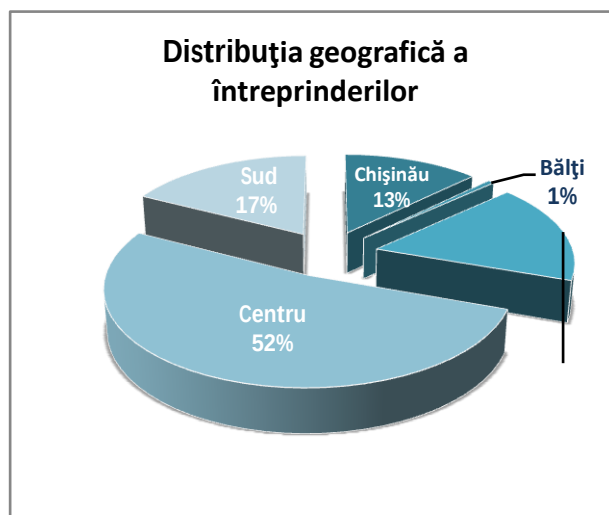
Analiza în profil teritorial:

Analiza distribuției geografice indică faptul că majoritatea Contractelor de Finanțare Nerambursabilă au fost încheiate cu antreprenori care își desfășoară activitatea în localitățile din zona Centru – 52%, fiind urmate la cote egale de cele din regiunea Sud și Nord (câte 17% din beneficiari).

În mun. Chișinău activează 13% din întreprinderi.

Grafic 6. Distribuția geografică a întreprinderilor

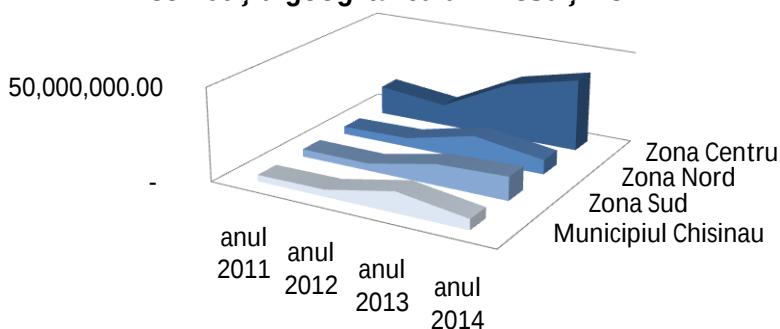
Analiza arată că 4 raioane dețin mai mult de jumătate din total beneficiari din zona Centru, și anume: Ialoveni - 9%, r. Hâncești și r. Orhei – câte 7%, r. Telenеști – 6% (în total 142 întreprinderi). Cei mai puțini beneficiari (câte 3 întreprinderi) sunt localizați în r. Briceni, r. Taraclia, mun. Bălți, fiind urmați de cei din r. Rezina, r. Dubăsari, r. Edineț, r. Dondușeni și UTA Găgăuzia (câte 4 întreprinderi).

Trebuie subliniat faptul că 86% din beneficiari activează în zona rurală a țării și, respectiv, au primit 86% din total granturi "PARE 1+1". Acest indicator depășește limitele stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 972 din 18.10.2010, conform căreia cel puțin 70% din resurse trebuie să fie direcționate în zona rurală, 20% - în mun. Chișinău și, respectiv, 10% - în mun. Bălți.

Este de evidențiat faptul că, în luna octombrie 2013, au fost modificate condițiile de acordare a granturilor. Astfel, finanțarea nerambursabilă este transferată în avans la contul întreprinderii: beneficiarul primește grantul "PARE 1+1" după ce a investit resursele proprii, conform Regulii 1+1. Grantul se alocă condiționat, respectiv el urmează să fie investit integral într-o perioadă determinată de timp. În rezultatul celor expuse, cifrele sunt diferite pentru perioada anilor 2011-2013 și anul 2014.

Distribuția geografică a investițiilor

	anul 2011	anul 2012	anul 2013	anul 2014
Municipiul Chisinau	3,488,008.82	3,816,889.86	11,244,993.69	5,749,312.47
Zona Sud	4,127,417.57	3,898,957.61	11,465,226.24	12,751,633.02
Zona Nord	4,179,712.86	4,858,000.31	13,471,569.95	7,839,526.36
Zona Centru	15,882,402.62	11,658,751.49	30,366,179.45	39,143,728.88

Analiza denotă faptul că, pentru contractele din anii 2011-2013, a căror investiție este efectuată integral de către beneficiar (cu excepția unor contracte semnate în 2013), fiecare leu investit din grant atrage circa 2,5 lei investiții în economie. Pentru contractele semnate în anul 2014 multiplicatorul reprezintă cca 1,97 lei, dar, cu certitudine se va majora pe parcursul anului 2015, întrucât beneficiarii urmează să efectueze investiții din contul mijloacelor financiare nerambursabile, transferate de ODIMM la contul întreprinderilor.

Grafic 7. Distribuția geografică a investițiilor

Indicatorii în anul 2014

Analiza rezultatelor obținute pe parcursul anului 2014 denotă faptul că, toți indicatorii cercetați pe parcursul perioadei de referință au depășit indicii înregistrați în 12 luni ale anului precedent:

- la capitolul solicitări de participare la Program au fost înregistrate 648 persoane, ceea ce reprezintă o dublare comparativ cu anul 2013 și o creștere de 500% față de 2011;
- au fost instruite 498 persoane, un indicator care practic s-a dublat față de anul precedent și s-a majorat de 5 ori față de 2012;
- au fost înregistrate 309 cereri de finanțare, comparativ cu 184 cereri în anul 2013 (o creștere de 68%);
- au fost încheiate 191 contracte de finanțare nerambursabilă (cu 20 contracte mai mult decât în anul 2013 și 122 contracte mai mult față de 2012 (o creștere de cca 3 ori));
- suma finanțărilor nerambursabile acceptate reprezintă 37,05 mil. lei;
- suma granturilor transferate reprezintă 33,207 mil. lei
- suma investițiilor efectuate în cadrul Programului depășește 65,28 mil. lei
- după tipul solicitantului - 47% sunt lucrători migranți
- după genul solicitantului - 29% sunt femei
- după vârsta solicitanților - 50,6% sunt tineri
- după data înregistrării afacerii - 49% sunt start-up, create urmare participării beneficiarilor la Program.

2.2.2 Monitorizarea și evaluarea post-finanțare

Un element cheie al Programului “PARE 1+1” este componenta de monitorizare și suport post-creare. Procedura de monitorizare și evaluare are două funcții.

În primul rând, se asigură mecanismul prin care ODIMM monitorizează progresul companiei-beneficiare în comparație cu planul de afaceri inițial, incluzând utilizarea finanțării primite, respectarea procedurilor de utilizare etc.

În al doilea rând, se asigură baza pentru elaborarea unor programe suport în vederea fortificării oricăror puncte slabe existente sau potențiale în dezvoltarea afacerilor și/sau acordarea instruirii și consultanței necesare pentru sporirea sau maximizarea potențialului de afaceri.

În cadrul Programului „PARE 1+1”, întreprinderile beneficiare de granturi au fost monitorizate și consiliate în domeniul gestionării eficiente a afacerii pe parcursul a 24 luni din momentul primirii ultimei tranșe de resurse financiare nerambursabile.

Monitorizarea se desfășoară atât din oficiul ODIMM prin intermediul discuțiilor telefonice, anchetării, cât și în teren, în cadrul vizitelor efectuate la întreprindere.

ODIMM a efectuat monitorizarea beneficiarilor „PARE 1+1” (în cadrul discuțiilor telefonice la sfârșitul anilor 2012, 2013 și 2014), fiind completată fișa de monitorizare a antreprenorilor.

Monitorizarea beneficiarilor „PARE 1+1” (2011-2012):

La situația din 31 decembrie 2014 au absolvit integral Programul „PARE 1+1” 110 întreprinderi care au beneficiat de grant în anul 2011 (67 întreprinderi) și 2012 (43).

Întreprinderile vizate au investit peste 46,3 mil. lei, inclusiv 18,7 mil. lei în diverse domenii.

Astfel, **situația întreprinderilor** monitorizate în anii 2011-2012 se prezintă astfel:

- 143 contracte de finanțare nerambursabilă au fost încheiate de ODIMM, inclusiv 1 contract de finanțare nerambursabilă reziliat, dintre care:
 - 124 întreprinderi au efectuat investiții în afaceri și au beneficiat de grantul „PARE 1+1”.
 - 18 întreprinderi nu au reușit să efectueze investiția „PARE 1+1”.
 - Din 124 întreprinderi finanțate **au absolvit Programul 110 întreprinderi**. Restul 14 întreprinderi vor absolvi pe parcursul anilor 2015-2016.
- Cele 110 întreprinderi au beneficiat de granturi în sumă cumulativă de 18,5 mil. lei și, respectiv, au efectuat investiții totale de peste 46,3 mil. lei.
- Marea majoritate a participanților au beneficiat de un grant în sumă de 200 mii lei. Concomitent, unii antreprenori au primit sume mult mai mici, echivalente cu investiția pe care au efectuat-o din remitențe: 9975 lei, 10302 lei, 13109 lei, 30473 lei etc.
- După regiunile în care activează întreprinderile absolvente, menționăm că acestea au o distribuție neuniformă. Astfel, majoritatea provin din mun. Chișinău (16), fiind urmate de Orhei (12), Hâncești (11). Concomitent, raioanele Șoldănești, Anenii Noi, Glodeni au câte 4 întreprinderi, Cimișlia – 5 întreprinderi. Restul raioanelor – câte 1-2 întreprinderi.
- După domeniile de activitate, este de menționat că agricultura deține 50% (55), producere / procesare 25% (28), servicii – 18% (20), alimentație publică – 5% (6).

- Antreprenorii din agricultură au efectuat investiții în infrastructura agricolă, respectiv au dezvoltat ferme de bovine, păsări, iepuri, melci (16%), au construit frigidere moderne (13%) și sere (7%), 22% au investit în viticultura și 4% în apicultura. Concomitent, cca 36% din întreprinderi au procurat tehnică agricolă necesară gospodăriilor și fermelor.

- În domeniul industriei antreprenorii sunt specializați în proporție de 32% în domeniul industriei alimentare, 21% în producerea brichete/peleților, restul fiind implicați în activități de producere a PVC, prelucrarea lemnului etc.

- În domeniul serviciilor, cca 25% din antreprenori au construit autoservice, 15% desfășoară activitate în domeniul agroturismului, 10% - în domeniul sănătății.

PARE 1+1: indicatori înregistrați în perioada 2012-2014

La sfârșitul anului 2014 au fost chestionate întreprinderile care au beneficiat de finanțarea nerambursabilă în cadrul „PARE 1+1” în anul respectiv.

Analizând rezultatele anchetelor¹, se reflectă următoarea imagine:

- întreprinderile au raportat 722 de locuri de muncă permanente, dintre care:
- femei – 283 persoane (39,1% din total), inclusiv 132 femei cu vîrsta de pînă la 35 de ani
- bărbați – 439 persoane (60,8% din total), inclusiv 244 bărbați sub 35 de ani

Este de menționat că, beneficiarii Programului angajează sezonier peste 341 persoane.

În plus, pe parcursul anului 2014 au fost create noi locuri de muncă pentru 423 de persoane, respectiv:

- femei– 140 persoane (33,1% din total locuri noi create), inclusiv 80 femei cu vîrsta de pînă la 35 ani
- bărbați – 283 (66,9% din total locuri noi create), inclusiv 175 bărbați pînă la 35 ani.

Analiza denotă faptul că, beneficiarii Programului angajează cumulativ 376 persoane tinere, cu vîrsta pînă la 35 ani, ceea ce reprezintă 52,0 % din total.

De asemenea, la sfârșitul anului 2014 au fost monitorizate întreprinderile² care au beneficiat de grantul “PARE 1+1” în anul 2013. Astfel, rezultatele indică următoarea situație:

¹ Din 191 de întreprinderi care au încheiat în anul 2014 contracte de finanțare nerambursabilă, 157 au participat la Sondajul de monitorizare.

- Respondenții au raportat în medie 5 angajați permanenți la întreprindere și 2 angajați sezonieri.
- Distribuția salariaților pe gen: 33% femei
- Distribuția salariaților după vârstă: tinerii reprezintă cca 52% din total salariați, inclusiv femei – 32%.
- Întreprinderile au creat în anul 2014 câte 3 locuri noi de muncă fiecare, inclusiv pentru femei – 31%, tineri – 54%.

Prin deducție, putem afirma că 504 beneficiari ai Programului „PARE 1+1” angajează permanent cca 2300 persoane.

Concomitent, având în vedere faptul că cca jumătate din întreprinderile beneficiare au fost create urmare participării la Program, cel puțin **1100 locuri de muncă** au fost create datorită Programului „PARE 1+1”.

Dintre întreprinderile care au beneficiat de Program în 2014, doar 76 au menționat că obțin profit (48,4% din total), acest lucru fiind explicat prin faptul că majoritatea întreprinderilor au fost create pe parcursul acestui an, iar antreprenorii se află în faza de investiție pentru dezvoltarea afacerii, profitul fiind preconizat pentru anii următori.

De menționat că **11 întreprinderi (7%) exportă produsele** obținute pe piața externă.

Salariul acordat angajaților variază între 1 500 și 6 000 de lei, având o medie de 2540 lei.

Există excepții cu salarii mult mai mici, oferite în funcție de programul sau volumul de muncă, cât și salarii cuprinse între 8000 și 16 000 de lei acordate în sectorul prestării serviciilor, în special la întreprinderile specializate în întreținerea și reparația automobilelor și la cele care prestează servicii agricole. De asemenea, în sectorul de producere a mobilei sunt oferite salarii atractive, dar antreprenorii se confruntă cu dificultăți legate de calificarea forței de muncă. În sectorul agricol salariile variază de la 1500 la 10000, în funcție de specializarea întreprinderii și volumul de producție. Muncitorii sezonieri sunt plătiți în medie cu 160 de lei pe zi, având salarii cuprinse între 100 și 300 de lei pe zi în funcție de întreprinderea la care activează.

Analiza denotă faptul că 10 întreprinderi oferă salarii mai mici de 1500 (pentru angajații cu program redus de muncă), în timp ce doar 4 întreprinderi oferă salarii cuprinse între 8000 și 16000 de lei (întreprinderile din sectorul serviciilor, în special întreprinderile specializate în întreținerea și reparația automobilelor și cele care prestează servicii agricole).

²Din 160 de întreprinderi beneficiare de granturi în anul 2013, 79 au participat la Sondajul de monitorizare.

Majoritatea respondenților au menționat că datorită participării la cursurile “PARE 1+1” și obținerii finanțării au avut posibilitatea să pună în aplicare ideea lor de afacere și să procure utilaje performante pentru eficientizarea producției și extinderea afacerii.

Dificultățile cu care se confruntă antreprenorii sunt legate de piața de desfacere, deoarece sunt întreprinderi nou create și le este destul de greu să găsească o nișă pentru realizarea producției; prețul produselor în contextul importurilor masive și a embargoului din partea Federației Ruse este o altă dificultate menționată de respondenți, precum și lipsa forței de muncă calificate și lipsa muncitorilor în sectorul agricol.

Dificultățile întâmpinate de antreprenori sunt legate de legislația instabilă, embargoul și subvenționarea producției, birocrația, corupția, lipsa forței de muncă și taxele mari impuse de stat. 59.49% (47 întreprinderi) dintre întreprinderile monitorizate înregistrează profit, iar 6.32% (5 întreprinderi) exportă produsele obținute pe piața externă.

Antreprenorii au apreciat în unanimitate Programul “PARE 1+1” și impactul acestuia la dezvoltarea afacerilor, crearea locurilor de muncă, precum și la reîntoarcerea migranților în țară, la familiile lor.

Beneficiarii sunt recunoscători pentru suportul primit prin intermediul Programului „PARE 1+1” și își doresc să existe mai multe Programe și Proiecte similare.

2.3. Susținerea financiară a participării IMM la Expoziții și Târguri naționale

2.3.1. Susținerea participării agenților economici la Expoziții și târguri prin implementarea programului de subvenționare

În scopul majorării numărului IMM-urilor – participante la expoziții și a promovării lor a fost elaborat „Programul de stimulare a participării agenților economici la târguri și expoziții”.

În baza acestui program agenții economici participanți la expozițiile naționale sectoriale sunt subvenționați cu 50 % din costul spațiului expozițional, dar nu mai mult de 2000 lei.

În cadrul expozițiilor tematice se creează un mediu propice pentru extinderea relațiilor de colaborare, identificarea noilor parteneri și dezvoltarea relațiilor inter regionale și internaționale.

Anual din Bugetul de stat sunt alocate mijloace financiare pentru compensarea costului arendei spațiului expozițional, achitat de agenții economici pentru participare la expoziții. În baza Regulamentului, aprobat de Consiliul de coordonare ODIMM (Proces verbal nr.1 din 22.05.2012), a fost stabilită compensarea parțială a plății de arendă a spațiului expozițional în cuantum de maxim 50% din costul spațiului contractat, dar nu mai mult decât pentru 4 m.p. Suma unei subvenționări nu poate depăși 2000 lei. Începând cu anul 2012 subvenționarea este efectuată nominativ în parte pentru fiecare agent economic participant la expoziție.

Procentual ODIMM acoperă cheltuielile unui participant la expoziție în mărime de 15-20% din costul participării integrale la expoziție.

La acest program pot aplica întreprinderile micro, mici, beneficiarii programelor de stat (Programul PARE 1+1, PNAET, FGC), producătorii, generatorii de inovații, exportatorii, prestatorii din domeniul serviciilor (turism rural, construcții, artizanat) precum și meșterii populari.

Expozițiile în cadrul cărora întreprinderile beneficiază de subvenții sunt:

- ✓ Fabricat în Moldova;
- ✓ Moldconstruct. Moldenergy;
- ✓ Tourism. Leisure. Hotels;
- ✓ Food & Drinks;
- ✓ Food Technology
- ✓ Packaging. Depot;
- ✓ Furniture;
- ✓ Farmer;
- ✓ Moldagrotech;
- ✓ Infoinvent;
- ✓ Fashion Expo

Pentru rambursarea cheltuielilor suportate în cadrul expozițiilor întreprinderile următoarele acte la ODIMM: copia contractului de participare la expoziții, copia dispoziției de plată a participării la expoziție, certificatul de înregistrare a întreprinderii și copia buletinului de identitate a

directorului întreprinderii. De asemenea se completează formularul de participare la Program și cererea de subvenționare.

a. Acordarea finanțării parțiale IMM pentru participarea la Expoziții și târguri

Cumulativ din momentul inițierii programului au fost subvenționați **299 agenți economici**. În tabelul ce urmează, sunt indicate subvenționările expozițiilor acordate IMM, pe ani.

Denumirea expoziției	Numărul de întreprinderi subvenționate			Suma debursată subvenționării, (lei)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Fabricat în Moldova	-	51	66	-	65820,47l	102390,61
Moldconstruct. Moldenergy	-	5	4	-	10000	8000
Tourism. Leisure. Hotels	-	6	2	-	12000	4000
Moldagrotech Spring	-	-	4	-	-	6716.43
Food and Drinks. Food Technology. Pakaging. Depot	-	17	13	-	29080,62	21762.6
Furniture	2	3	7	4000	6000,00	10973.24
Moldagrotech. Farmer	12	13	20	17646.47	20643,67	31027.94
Fashion Expo	21	25	28	38364.59	45604,87	53212.14
Total	35	120	144	60011.06	187149,63	238082,96

III. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE SUPORT ÎN AFACERI

3.1. Susținerea activității Incubatoarelor de Afaceri (IA) din Soroca, Leova, Ștefan Vodă, Coșnița, Rezina și Sîngerei

a. Promovarea și mediatizarea activității IA la diverse evenimente tematice

În scopul promovării și mediatizării activităților, serviciilor și oportunităților Incubatoarelor de Afaceri au fost elaborate paginile web și deschise conturi pe rețelele de socializare, unde acestea pot să plaseze cele mai recente noutăți, informații, evenimente și activități. De asemenea IA dispun de material promoțional printat: pliante, broșuri, banere, calendare, etc.

Tradițional în cadrul Incubatoarelor de Afaceri se organizează Ziua Ușilor Deschise. Evenimentul dat se înscrie în seria activităților de promovare a antreprenoriatului, organizate la nivel local și național, aliniate campaniei coordonate de Comisia Europeană - „Săptămâna Europeană a Întreprinderilor Mici și Mijlocii” (29.09.2014 – 03.10.2014). Scopul evenimentului este informarea IMM-urilor privind măsurile de sprijin oferite de UE și autoritățile locale, regionale și naționale, precum și recunoașterea contribuției antreprenorilor la creșterea gradului de bunăstare, la crearea de locuri de muncă, la ameliorarea competitivității și dezvoltarea inovării. De asemenea s-a prezentat activitatea Incubatoarelor de Afaceri pentru dezvoltarea întreprinderilor nou create.

b. Organizarea sesiunilor de instruire și schimburilor de experiență pentru întreprinderile rezidente

Evenimentele de instruire petrecute în cadrul IA sunt prestate în marea majoritate de către consultanți externi, care au cunoștințele și experiența solicitate.

Pe parcursul anului 2014, în cadrul IA au avut loc următoarele activități:

Incubatorul	Instrurii în cadrul IA	Instrurii în cadrul programelor Naționale GEAPNAET	Grup de lucru (masă rotundă)	Schimb de experiență (vizite oficiale, vizite de studiu)	Participarea la expoziții
IA Soroca	29		3	2	
IA Ștefan Vodă	5	1 curs PNAET 1 curs GEA	2	3	2
IA Leova	8		3	1	
IA Rezina	7		3	3	1
IA Sîngerei	7	5 cursuri GEA		2	1
IA Dubăsari	7			1	
IA Ceadîr Lunga	3	1 curs PNAET		1	
IA Nisporeni				1	
Total	66	2 cursuri PNAET 6 cursuri GEA	11	14	4

Un impact deosebit a avut cursul cu tematica "Programul de perfecționare a afacerii", susținut de Wincent Williams, expert internațional în cadrul proiectului ESRA, care a analizat necesitățile de dezvoltare a abilităților manageriale ale rezidenților. În cadrul cursului au fost prezentate o serie de recomandări și instrumente pentru îmbunătățirea calității de administrare a întreprinderilor incubate.

De asemenea, cu suportul financiar al Guvernului Norvegiei, în cadrul proiectului „Business Incubators Network”, rezidenții IA au efectuat vizite de studiu reciproce acumulând o experiență privind rezultatele economico – financiare atinse de către companiile incubate, obiectivele, dificultățile întâlnite, parteneriatele create pe parcursul activității, dar și extinderea relațiilor de afaceri. Interacțiunea dintre rezidenți s-a soldat cu schimb de contacte și informații pe domenii specifice. În plus, au fost stabilite relații pentru o cooperare ulterioară, agenții economici din incubatoare fiind deschiși spre viitoare colaborări.

c. Organizarea activităților de perfecționare a capacităților administratorilor IA

Pe parcursul perioadei de raportare, managerii Incubatoarelor de Afaceri au participat la un șir de sesiuni de instruire, menționate în tabelul ce urmează.

Perioada	Organizatorii	Tematica instruirii	Descrierea seminarelor
25 – 27 februarie 2014	Pro Neo	“Modelul de Afaceri Canvas. Analiza SWOT pe baza acestuia”	Participanții au luat cunoștință cu Strategia de evaluare și modelul de afaceri Canvas, au realizat analiza SWOT a IA și au evaluat propriile activități prin metoda Big Picture. A fost analizat rolul managerului pornind de la experiența IA din Norvegia.
4 - 6 martie 2014	Camera de Comerț și Industrie a Moldovei, în Cadrul Proiectului "East-Invest"	“Managementul ciclului de proiect”	Managerii IA au fost informați despre politicile și suportul oferit de Uniunea Europeană pentru dezvoltarea businessului, modalitățile de accesare a fondurilor europene, managementul proiectelor, proceduri de aplicare și alte particularități.
23-24 aprilie 2014	Pro Neo	“Planul de comunicare cu părțile interesate. Managementul și raportarea. RSC. Networking.”	Au fost studiate și analizate cele mai reușite practici ale IA din Norvegia în domeniul planificării strategice, comunicării eficiente și responsabilității social corporative
29 mai	ODIMM	“Oportunități	Au fost prezentate și discutate în detaliu

2014		de dezvoltare a IMM-urilor	procedurile de participare, criteriile de eligibilitate, documentele ce urmează a fi prezentate de către solicitanți și alte informații utile cu privire la Programele finanțate atât din bugetul de stat, cât și de donatorii externi, implementate de ODIMM: PNAET, PARE 1+1, GEA,FGC, etc. AGEPI a prezentat în detalii informații legate de protecția dreptului de autor și drepturile conexe în RM, dar și procedurile privind înregistrarea unui desen sau model industrial, a unei mărci și a unui brevet. Un interes deosebit a trezit prezentarea Rețelei Europene de Servicii EURAXESS Moldova. Aceasta oferă servicii de consiliere cercetătorilor din străinătate care doresc să se angajeze la universități, institute de cercetare, sau în cadrul altor companii de pe teritoriul Republicii Moldova.
19 iunie 2014	AGEPI	“Informația și documentația de brevet – suport pentru dezvoltarea unor produse și servicii competitive”	Scopul organizării evenimentului a fost de a instrui reprezentanții IA, parcurilor științifico-tehnologice și IA din republică în domeniul proprietății intelectuale, precum și a le dezvolta abilități de cercetare și documentare în sursele de informare naționale și internaționale în domeniul.
7-8 august 2014	ESRA ODIMM	“Dezvoltarea abilităților pentru atragerea fondurilor; Managementul Ciclului de Proiect/Program”	Administratorii IA au fost familiarizați cu metodele de elaborare a proiectelor. Instruirea a durat două zile, timp în care managerii au aflat mai multe despre etapa de analiză a ciclului de proiect, au cum să identifice o problemă în urma căreia să poată scrie și înainta un proiect de finanțare. Au fost instruiți cum să planifice, să verifice și să evalueze activitățile unui proiect. Obiectivul general al acestor instruirii este oferirea unui suport informațional, pe care membrii RIAM urmează să îl implementeze pentru a atrage investiții în țara noastră și de a facilita accesul la fondurile pentru susținerea mediului de afaceri.
11 septembrie 2014	PRO NEO	“Dezvoltarea turismului rural”	Au fost prezentate oportunitățile în dezvoltarea turismului rural pe baza modelului norvegian

			"Ruta de aur".
3-4 decembrie 2014	PRO NEO	"Planificarea strategică"	Obiectivul general al aceste instruiți a fost Planificarea strategică și Procesul de planificare. Viziunea și misiunea acestora asupra obiectivelor pe termen scurt și pe termen lung. Managerii IA au fost informați despre factorii critici în atingerea obiectivelor și analiza riscurilor.

d. Monitorizarea activității IA

La 31 decembrie 2014, în cadrul celor **8 Incubatoare de Afaceri** au fost incubate **113 companii** care au cumulativ **522 locuri de muncă**.

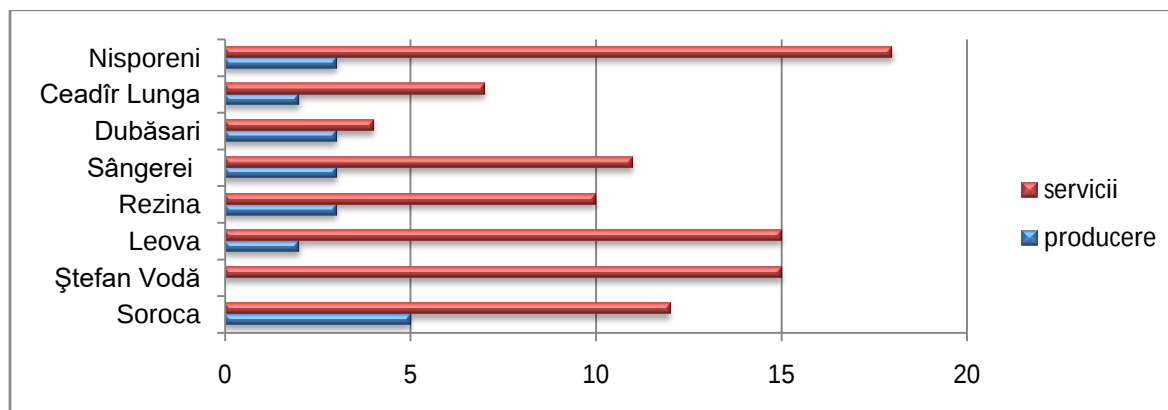
	IA Soroca	IA Ștefan Vodă	IA Leova	IA Rezina	IA Sângerei	IA Dubăsari	IA Ceadâr Lunga	IA Nisporeni
Nr de rezidenți, din care:	17	15	17	13	14	7	9	21
SRL	13	10	13	8	9	6	6	9
II (inclusiv patenta)	4	5	4	5	5	1	3	12

Este de menționat, că numărul predominant al afacerilor incubate sunt înregistrate juridic sub forma Societăților cu Răspundere Limitată. Ceea ce poate fi interpretat ca încredere în economia locală, precum și în spiritul antreprenorial.

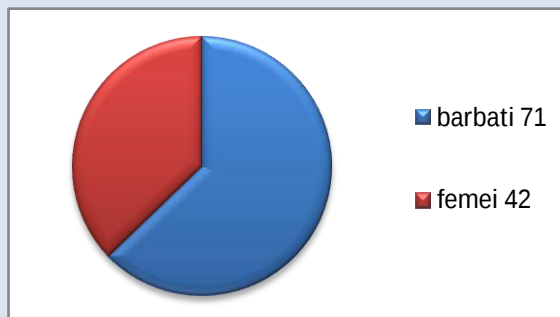
Toate cele 8 Incubatoare de Afaceri sunt cu profil mixt, ceea ce presupune că beneficiarii programelor de incubare sunt atât companiile de producere, cât și prestări servicii. Întreprinderile din sectorul comerțului nu sunt eligibile pentru incubare. Per total în cadrul IA sunt incubate:

- o **25 companii din domeniul producție;**
- o **88 companii din domeniul prestări servicii.**

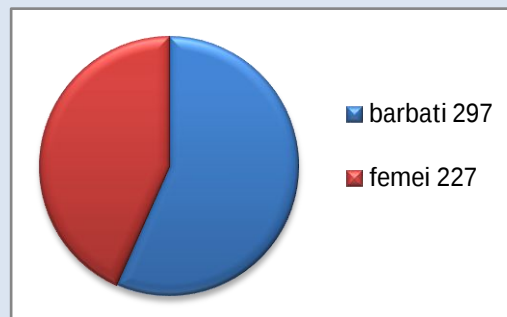
Diagrama 4 Distribuția raională a companiilor după categoria producție sau servicii 2014

Componența gender ai fondatorilor companiilor rezidente

Componența gender ai angajaților din cadrul companiilor rezidente

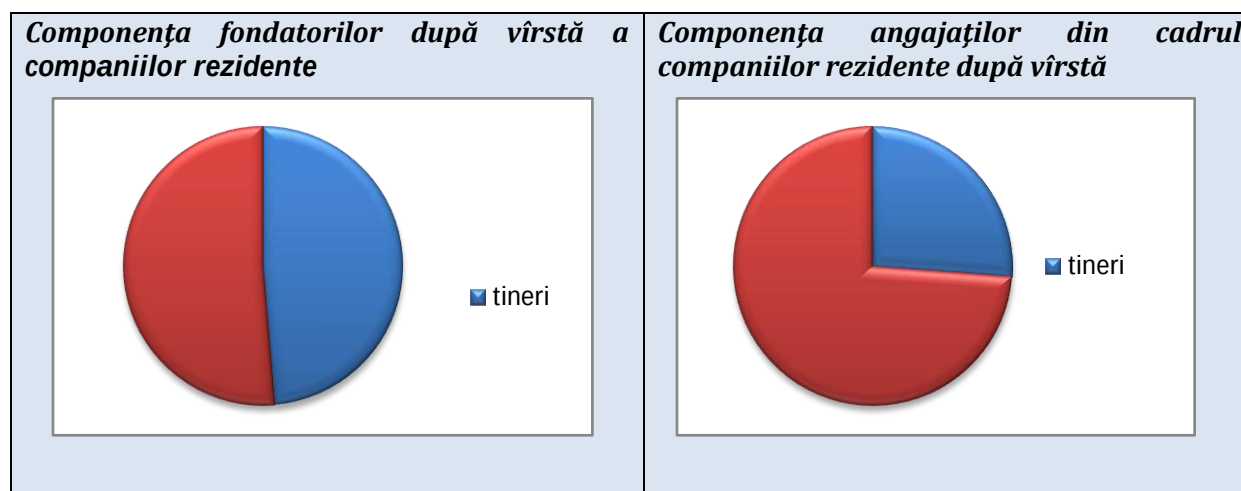
Producție:

- Producerea mobilei – 5
- Industria confecțiilor – 5
- Fabricarea construcțiilor din metal, plastic, etc - 5
- Confecționare termopane – 3
- Producerea energiei termice si biotermice – 1
- Creșterea oilor – 1
- Producere pizza – 1
- Taiere și decorare sticlă – 1
- Producerea sapunului din cenușă – 1
- Fabricarea înghețatei – 1
- Producere măști – 1

Servicii:

- Servicii contabile – 6
- Servicii in construcții – 6
- Servicii transport public – 5
- Salon de frumusețe – 4
- Organizarea evenimentelor – 4
- Servicii foto video – 4
- Servicii in agricultura – 4
- Atelier de cusut -4
- Centru de predare a limbilor straine și birou de traduceri - 4
- Servicii tipografice – 4
- Consultanță antreprenorială – 4
- servicii IT, Web design - 3
- Proiectări energetice – 3
- Servicii de masaj – 2
- Repararea echipamente electrice, biotermice -2
- Deservirea tehnicii de calcul - 2
- Cantina - 2
- Agenție imobiliară – 2
- Servicii turism – 2
- Scoala Auto - 2
- Servicii publicitate – 2
- Servicii juridice – 2
- Centru de fitness – 2
- Servicii in curatenie – 1
- Editarea ziarului – 1
- exportul de fructe și legume – 1
- Servicii de design exterior – 1
- Curatorie de perne – 1
- Proiectări în construcții – 1
- Servicii supraveghere video – 1
- Selectarea computerizată a vopselelor auto – 1
- Servicii de comunicații electronice – 1
- Servicii proiectare și design interior – 1
- Reparația articolelor din metale prețioase – 1
- Servicii geodezice si topografice – 1

Tabelul 4 Distribuția companiilor după obiectul de activitate în anul 2014:

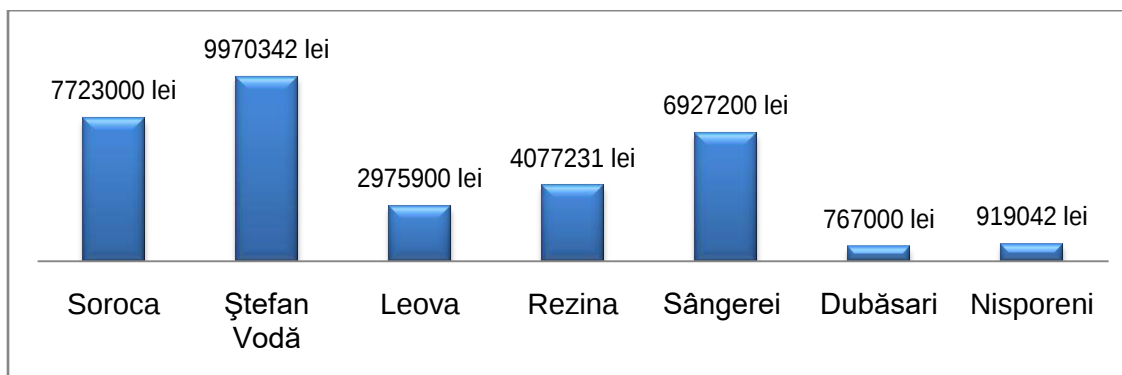
Obiectivul strategic general al incubării definește scopul constituirii Incubatorului de Afaceri și se bazează pe susținerea dezvoltării întreprinderilor aflate la început de activitate sau în faza incipientă de dezvoltare. Astfel, **58** din 113 din companiile rezidente ale IA sunt **companii debutante**, în prima fază a activității. Celelalte companii fie încep o nouă activitate în cadrul întreprinderii existente, fie au întâmpinat dificultăți în desfășurarea activității și au nevoie de susținere specializată pentru a se dezvolta.

Este de menționat că dezvoltarea antreprenoriatului feminin este o prioritate, doar **37%** din companii sunt create / administrate de **femei**. Aceeași situație se observă și la capitolul angajați unde procentul femeilor este de **43,4%**.

De asemenea, în cadrul IA au fost identificate **55** companii fondate / administrate de **tineri**, iar per total în cadrul IA sunt create **185** de locuri de muncă pentru **tineri**. Din graficul prezentat se observă că ponderea tinerilor care dețin companii este de 48% față de 35% angajați, ce denotă faptul că aceștia aleg opțiunea lansării propriilor afaceri. Acest fapt este datorat informării tot mai bune a tinerilor, inclusiv prin sesiunile de instruire din cadrul Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor.

Cifra de afaceri totală a rezidenților din cadrul Incubatoare de Afaceri raportată la 31.12.2014 este de **33,359,715 lei**.

Diagrama 5 Distribuția cifrei de afaceri pe IA

Cu referire la impactul economic și social al IA de pe întreg teritoriul țării este necesar de menționat rolul acestora în calitate de nuclee de suport pentru mediul de afaceri la nivel local. Misiunea IA nu se limitează doar la lansarea întreprinderilor pe piață, suportul fiind oferit întregii comunități antreprenoriale.

Incubatoarele de Afaceri trebuie poziționate ca model al antreprenoriatului. Viziunea dezvoltării presupune evoluția IA către puncte antreprenoriale “one stop”.

Diagrama 6 Evoluția numărului Incubatoarelor de Afaceri

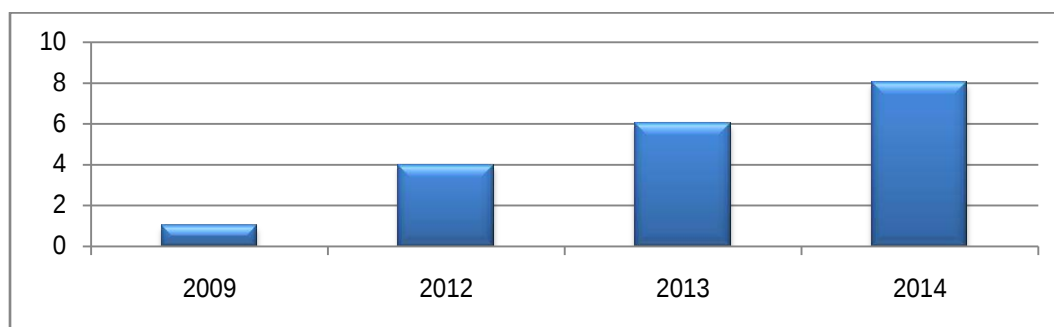

Diagrama 7 Evoluția numărului Companiilor Incubate

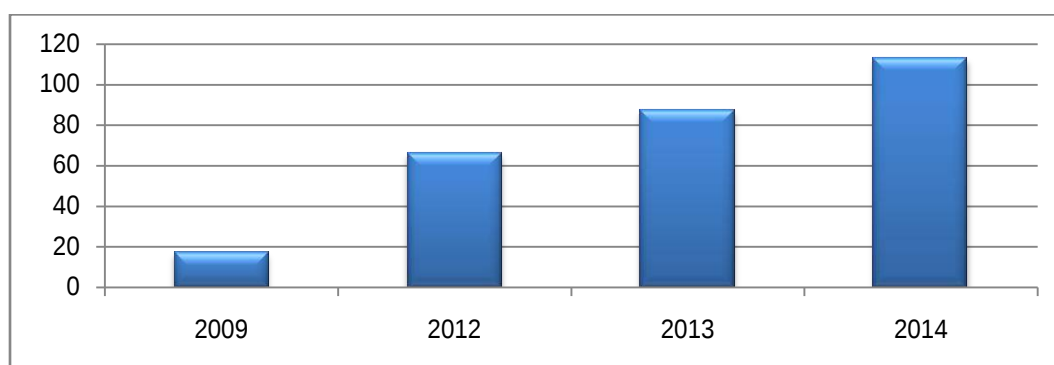
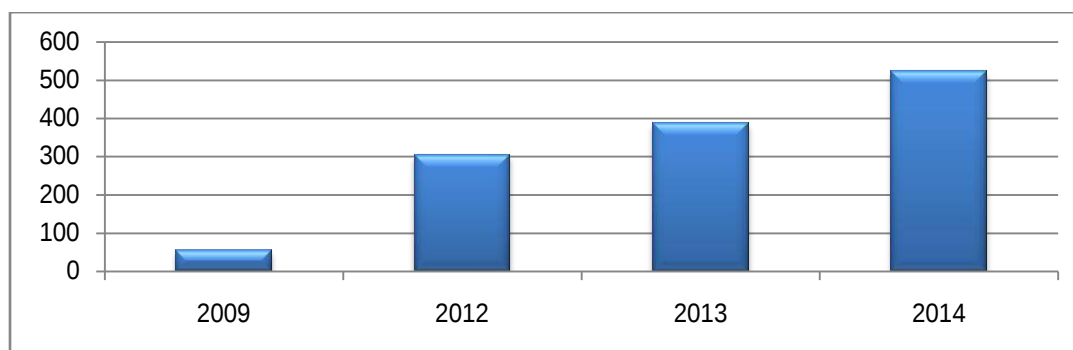

Diagrama 8 Evoluția numărului Locurilor de Muncă

3.3. Constituirea Incubatoarelor de Afaceri noi

a. Lansarea IA din C Ceadâr-Lunga, Nisporeni și Cimișlia

Pentru crearea și lansarea incubatoarelor de afaceri noi, în anul 2014, au fost implementate următoarele activități:

- Au fost selectate raioanele Nisporeni și Cimișlia pentru constituirea unor noi incubatoare de afaceri în anul 2014;
- Au fost lansate campanii de informare a societății despre importanța creării incubatoarelor de afaceri în toate raioanele țării;
- Au fost definitive lucrările de renovare și constituire a **Incubatorului de Afaceri din Ceadâr - Lunga**, care a fost lansat la 10 iulie curent. În cadrul Incubatorului, activează 9 rezidenți, întreprinderile fiind conduse de 4 tineri antreprenori, iar 4 – de femei. Afacerile incubare în IACL au creat 22 locuri de muncă, dintre care 50% sunt destinate femeilor;
- Pe 19 noiembrie a fost lansat **Incubatorul de Afaceri din Nisporeni**. La sfârșitul anului 2014, IAN găzduia 24 rezidenți, care au creat 63 locuri de muncă, dintre care 20% sunt destinate femeilor. Incubatorul a fost înregistrat cu statut de instituție publică. A fost aprobat managerul acestuia;
- Pentru crearea **Incubatorului de afaceri din Cimișlia** a fost identificat imobilul corespunzător criteriilor de selectare, care a trecut expertizele tehnice necesare. A fost executată proiectarea acestuia și verificarea documentației de proiect. A fost desfășurată procedura de achiziții publice, urmare căreia a fost contractat antreprenorul general pentru reparația capitală a clădirii destinate amplasării Incubatorului de afaceri. La sfârșitul anului 2014, lucrările de renovare erau în plină desfășurare. IAC a fost înregistrat ca entitate juridică, a fost selectat și investit în funcție managerul Incubatorului. S-au petrecut mai multe sesiuni de mediatizare a rolului Incubatorului de afaceri în economia locală. Au fost preselecți 10 agenți economici - potențiali rezidenți ai Incubatorului de Afaceri. Lucrările de constituire a incubatorului sunt în plină desfășurare.

b. Identificarea resurselor financiare pentru crearea fondurilor "Revolving" pentru IA noi create

În prima jumătate a anului 2014 ODIMM a elaborat schema de finanțare și setul de acte procedurale necesare constituirii și funcționării Fondului de susținere financiară a rezidenților. Astfel au fost elaborate:

- Regulamentul privind utilizarea mijloacelor financiare ale Fondului de susținere a Rezidenților din cadrul Incubatorului de afaceri,
 - Cererea de Finanțare model,
 - Contractul de împrumut,
 - Contractul de fidejusiune,
 - Declarația pe propria răspundere.

Regulamentul stabilește modul de formare și principiile de accesare a mijloacelor financiare ale Fondului de susținere a Rezidenților din cadrul Incubatorului de Afaceri. Obiectivul Fondului este de a spori capacitatea de dezvoltare a antreprenorilor - rezidenților din cadrul IA prin facilitarea accesului la finanțare a acestora, urmare acordării resurselor financiare sub forma de împrumut preferențial.

Actele menționate au fost aprobate de către Consiliul de coordonare și monitorizare a creării și dezvoltării business incubatoarelor și ulterior de către Consiliul de Administrație al incubatoarelor de afaceri din Ștefan Vodă, Leova, Rezina, Sîngerei, Dubăsari, Ceadîr Lunga și Nisporeni.

În baza actelor aprobate, fiecare Incubator de afaceri a constituit un Fond de susținere financiară a rezidenților în valoare de 300 000 lei, direcționat spre a spori capacitatea de dezvoltare a antreprenorilor - rezidenților din cadrul Incubatoarelor de Afaceri prin facilitarea accesului la finanțare a acestora, urmare acordării resurselor financiare sub forma de împrumut preferențial.

În perioada de raportare **4 agenți economici** din cadrul Incubatoarelor de Afaceri au beneficiat de finanțare în sumă totală de **144 000 lei**.

Practica pozitivă de funcționare a Fondului de suport financiar al rezidenților a fost preluată de la Incubatorul de Afaceri din Soroca care a obținut rezultate tangibile în acest domeniu. Astfel, în cadrul acestui incubator, pe parcursul anului 2014, au fost acordate credite la **7 companii** în sumă totală de **440 000 lei**.

3.4. Dezvoltarea și extinderea Rețelei Incubatoarelor de Afaceri din Moldova

***Vocea Incubatoarelor
de Afaceri din Moldova!***

La 16 decembrie 2013, a fost **lansată Rețeaua Incubatoarelor de Afaceri** din Moldova (RIAM) cu misiunea de a asigura succesul durabil, recunoașterea națională

și internațională a incubatoarelor de afaceri din Republica Moldova și a rezidenților acestora. Membrii **fondatori ai Rețelei sunt 6 Incubatoare de Afaceri din raioanele:** Soroca, Ștefan Vodă, Leova, Rezina, Sîngerei, Dubăsari și ODIMM.

Prin activitatea sa, RIAM contribuie la promovarea principiilor de incubare a afacerilor în rândul populației și în special a antreprenorilor începători, extinderea capacităților de dezvoltare a Incubatoarelor de Afaceri și a rezidenților acestora.

a. Promovarea și mediatizarea

În scopul promovării și mediatizării activităților, serviciilor și oportunităților Incubatoarelor de Afaceri au fost elaborată **pagina web** www.riam.odimm.md și create **profile pe rețelele de socializare**, unde acestea pot să plaseze cele mai recente noutăți, informații, evenimente și activități. De asemenea, au fost elaborate și diseminate **materiale promoționale** RIAM: pliante, broșuri, banere, calendare, etc.

Tradițional, în cadrul Incubatoarelor de Afaceri se organizează **Ziua Ușilor Deschise**. Evenimentul dat s-a înscris în seria activităților de promovare a antreprenoriatului, organizate la nivel local și național, aliniate campaniei coordonate de Comisia Europeană - „Săptămâna Europeană a Întreprinderilor Mici și Mijlocii” (29.09.2014 – 03.10.2014). Scopul evenimentului a fost de a informa IMM-urilor privind măsurile de sprijin oferite de UE și autoritățile locale, regionale și naționale, precum și recunoașterea contribuției antreprenorilor la creșterea gradului de bunăstare, la crearea de locuri de muncă, la ameliorarea competitivității și dezvoltarea inovării. De asemenea s-a prezentat activitatea Incubatoarelor de Afaceri pentru dezvoltarea întreprinderilor nou create.

Au fost elaborate logo-ul și sloganul Rețelei, broșuri de informare și comunicate de presă. În continuare este reflectată informația despre activitatea incubatoarelor de afaceri existente, avantajele și impactul acestora în economiile locale.

b. Crearea structurii operaționale, de gestiune și monitorizare

Pe parcursul anului 2014 în cadrul ședințelor membrilor RIAM s-au propus și aprobat documentele operaționale pentru buna funcționare a RIAM astfel au fost aprobate:

- Regulamentului Rețelei Incubatoarelor de Afaceri din Republica Moldova;
- Componenta Consiliului Consultativ;
- Sistemul de raportare pe bază de indicatori pentru susținerea activităților de monitorizare și evaluare a IA și a RIAM;
- Aderarea noilor membri la RIAM - Incubatorul de Afaceri Ceadâr-Lunga și Incubatorul de Afaceri Nisporeni.

La **29 decembrie 2014** a avut loc ședința de totalizare anuală a activității RIAM. În cadrul ședinței au fost puse în discuție performanțele obținute de Incubatoarele de Afaceri membre pe parcursul anului 2014. De asemenea, au fost discutate Planurile de Dezvoltare Strategică elaborate pentru perioada 2015 – 2017.

c. Extinderea rețelei

În cadrul ședinței de lucru a Consiliului Consultativ al Rețelei Incubatoarelor de Afaceri din Moldova s-a decis aderare Incubatoarelor de Afaceri nou create din raioanele Ceadâr-Lunga și Nisporeni la Rețea. Cumulativ, **RIAM are 8 membri**.

3.5. Menținerea și dezvoltarea "Centrului de Consultanță și Asistență în Afaceri"

În anul 2012, în cadrul Proiectului „Lead Your Way to Business”, finanțat de Programul Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova al Uniunii Europene, a fost creat **Centrul de Consultanță și Asistență în Afaceri**. În cadrul Centrului a fost creată **biblioteca antreprenorului**, în care potențialii antreprenori și agenții economici găsesc un **suport informațional** în diverse domenii (management, marketing, legislativ, diverse dicționare de profil, etc.

Activitatea de dezvoltarea "Centrului de Consultanță și Asistență în Afaceri" (CCAA) are drept scop de a deveni un "consultant în afaceri" accesibil tuturor IMM-urilor din Republica Moldova prin realizarea următoarelor acțiuni:

- sprijinirea antreprenorilor în activitatea economică prin oferirea serviciilor de consultanță și asistență focalizate pe nevoile individuale ale reprezentanților business-ului mic și mijlociu;
- consultarea și informarea solicitanților cu privire la programele de stat privind susținerea sectorului IMM, cu precădere, participarea la programele implementate de către ODIMM.

a. Crearea unei baze de date a consultanților din toate domeniile de activitate

Colaboratorii Centrului au identificat 120 de instituții și organizații care acordă consultanță și asistență IMM-urilor în așa domenii ca agricultura, contabilitatea, instruire în domeniul antreprenoriatului, consultanță juridică. Din total instituțiilor și organizațiilor identificate, 73 acordă consultanță și asistență în domeniul producerii agricole, iar în așa domenii ca implementarea noilor tehnologii în industria prelucrătoare, studierii pieței externe, optimizării costurilor ori creșterea productivității, precum și obținerea actelor permise pentru diverse activități de antreprenoriat nu au fost identificate nici o organizație.

b. Dezvoltarea serviciilor Centrului cu suportul expertizei nipone

În scopul optimizării procesului de aplicare a beneficiarelor la Programele ODIMM, din luna mai 2014 în cadrul Centrului a fost lansat "Ghișeul Unic" care are ca activitate de bază recepționarea, procesarea și transmiterea spre examinare către alte subdiviziuni din cadrul ODIMM a cererilor de participare la Programele în proces de implementare, precum sunt: PARE 1+1, PNAET, GEA.

Astfel în perioada de raportare doar în cadrul programului PARE 1+1, prin intermediul Ghișeului Unic, au fost recepționate, analizate și transmise spre examinare **650** cereri de participare la Program și **309** cereri de finanțare nerambursabilă.

c. Acordarea consultanței antreprenoriale în cadrul Centrului

Pe parcursul anului **2014**, prin intermediul CCAA, au beneficiat de consultanță și informații legate de inițierea și dezvoltarea afacerilor **3082** de persoane interesate. Serviciile de consultanță oferite s-au focusat pe nevoile individuale ale reprezentanților business-ului mic și mijlociu, reușind în final să ofere cele mai bune soluții. Din numărul total de consultații oferite, majoritatea, **1910** ori **62%** au fost solicitate de către beneficiarii Programului PARE1+1 privind identificarea ideilor de

afaceri, accesul la resurse financiare, inclusiv refinanțarea creditelor existente, elaborarea planului de afaceri și întocmirea rapoartelor financiare, a fluxului de numerar, etc.

Totodata este de mentionat, că circa **15%**, ori **460** din totalul solicitărilor de consultanță și asistență au fost focusate pe problemele individuale, cum ar fi: soluții ce țin de eficientizarea afacerii, depășirea conflictelor cu instituțiile financiare și organele fiscale, redresarea financiară a afacerii, obținerea actelor de la APL, etc. Este de menționat că circa **60** de solicitări au fost din domeniul noilor tehnologii, cum ar fi, cultivarea legumelor în sere hidroponice, cultivarea salciei energetice, producerea energiei electrice regenerabile etc.

3.6. Menținerea activităților în cadrul Enterprise Europe Network (EEN)

a. Acordarea consultațiilor privind serviciile oferite de EEN

În septembrie 2011, ODIMM în consorțiu cu CCI și AITT au devenit membri ai rețelei Enterprise Europe Network (EEN).

Scopul EEN este de a ajuta întreprinderile mici și mijlocii să-și dezvolte potențialul de inovare și să le sensibilizeze cu privire la politicile Comisiei Europene. Lansată în septembrie 2008, această nouă inițiativă a Comisiei Europene oferă antreprenorilor un serviciu de tip **ghîșeu unic**, unde se poate solicita consiliere, beneficiind de o gamă vastă de **servicii de susținere a afacerilor** ușor accesibile. Astfel, în cadrul rețelei EEN, ODIMM oferă servicii de informare, cooperare în afaceri, internaționalizare și promovare a inovării.

În perioada de referință în cadrul Rețelei, ODIMM a acordat cca **100 consultații**, unde au fost relatate oportunitățile și serviciile oferite de EEN.

De asemenea, în anul 2014, ODIMM, în parteneriat cu consorțiumul EEN Moldova, a aplicat **un proiect** în cadrul programului COSME – Enterprise European Network “Business-INN-Moldova” în vederea susținerii potențialului mediului de afaceri în termeni de internaționalizare, inovare și transfer tehnologic din Republica Moldova.

3.7. Implementarea Proiectului "Rețeaua Regională a Incubatoarelor de Afaceri – Black-Sea BI-Net"

În anul 2013, ODIMM în calitate de aplicant și partener lider, a lansat **Proiectul „Rețeaua Regională a Incubatoarelor de Afaceri” (BI-Net)**, în cadrul Programului de Cooperare transfrontalieră în Bazinul Mării Negre 2007 – 2013, finanțat de către Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat (IEVP) și de către Instrumentul de Asistență pentru Preaderare (IPA). Țările partenere / aria de acoperire a proiectului sunt: **Republica Moldova** (toate regiunile), **Grecia** (NUTS II - Kentriki Makedonia și Anatoliki Makedonia – Thraki), **Romania** (NUTS II – Sud-Est), **Armenia** (toate regiunile), **Ucraina** (Odessa, Mykolayivska, Khersonska, Zaporizhska și Donetska Oblast, Republica Autonomă Crimeea și Orașul Sevastopol), **Turcia** (NUTS II - Regiunea Istanbul, Tekirdağ, Kocaeli, Zonguldak, Kastamonu, Samsun și Trabzon).

Obiectivul General al proiectului este de a accelera dezvoltarea economiei productive și de îmbunătăți cooperarea în regiunea Mării Negre.

Grupul țintă este reprezentat de către organizațiile de sprijinire a afacerilor, autoritățile publice la nivel local și central, incubatoarele de afaceri, IMM-urile incubate, IMM-uri orientate către piețele externe din Bazinul Mării Negre.

Rezultate estimate prevăd crearea rețelei BI-NET, îmbunătățirea capacităților administrative și de export, schimb de know-how și bune practici în cadrul țărilor participante.

a. Organizarea vizitelor de studii și traininguri pentru Incubatoarele de Afaceri în Moldova, România, Armenia și Turcia și trainingurilor pentru administratorii IA și rezidenții acestora

Activitățile de baza ale proiectului realizate pe parcursul perioadei de referință:

- În perioada 14-17 aprilie 2014 a fost desfășurat **un training** în cadrul căruia a fost discutată crearea rețelei internaționale a incubatoarelor de afaceri în bazinul Mării Negre, ce va încuraja transferul de tehnologii și va susține întreprinderile din Incubatoarele de afaceri în procesul de internaționalizare. La eveniment au fost invitați reprezentanți ai Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, parteneri, organizații de suport în afaceri. În rezultat au fost instruiți 28 de reprezentanți ai proiectului din 6 țări partenere și managerii incubatoarelor de afaceri din Moldova. În ultima zi a trainingului a fost efectuată o **vizită de studiu** la Incubatorul de Afaceri din Soroca (IAS).

- La 15 mai 2014, în Galați, România, a avut loc **lansarea platformei de cooperare internațională BI-Net**, care va lega incubatoarele de afaceri, întreprinderile și autoritățile publice locale a țărilor din regiunea Mării Negre, participante în proiect.

- Cel de-al **doilea training** și vizită de studiu din cadrul proiectului „BI-Net” a avut loc în Thessaloniki, Grecia în iulie 2014. Scopul atelierului de lucru a fost îmbunătățirea abilităților participanților (reprezentanți ai instituțiilor de suport în afaceri și ai incubatoarelor de afaceri) în crearea și dezvoltarea rețelelor de incubatoare de afaceri și rolul actorilor-cheie în acest proces. În cadrul evenimentului a fost organizată și o întâlnire a membrilor proiectului cu oamenii de afaceri din Grecia.

- În perioada de 20-24 octombrie 2014, în Turcia or. Samsun, a fost organizat cel de-al **treilea training** și **vizita de studiu** din cadrul proiectului. Obiectivul de bază a evenimentului a fost sporirea capacităților organizațiilor de suport în afaceri,

schimbul de bune practici între reprezentanții mediului de suport în afaceri din țările regiunii bazinului Mării Negre. Au fost organizate vizite de studiu la Samsun Business Centre și la Technoparkul din Samsun, în cadrul cărora participanții s-au familiarizat cu instrumentele de suport pentru companiile rezidente ale acestor instituții, precum și cu întreprinderile propriu-zise.

b. Trainguri pentru IMM-uri în Moldova, Ucraina, Romania, Grecia, Armenia si Turcia

Pe data de 4-7 noiembrie 2014, la Chișinău, a fost desfășurat **un seminar** cu genericul „Internaționalizarea IMM” destinate rezidenților incubatoarelor de afaceri. Timp de patru zile, 25 de participanți au fost instruiți în domenii precum elaborarea planului de afaceri, negocierea creditului bancar, marketing internațional și proceduri vamale.

IV. PROMOVAREA DIALOGULUI PUBLIC-PRIVAT

4.2. Menținerea procesului de comunicare cu mediul de afaceri

a. organizarea meselor rotunde tematice cu participarea antreprenorilor

Pe parcursul anului 2014 ODIMM a **organizat o serie de evenimente și conferințe** ce au avut drept scop principal menținerea procesului de comunicare cu mediul de afaceri (detalii la punctul 4.3).

- La data de 31 ianuarie, ODIMM a organizat **Conferința „Împreună creăm viitorul acasă!”**, în cadrul căreia au fost prezentate rezultatele Programului de Atragere a Remitențelor în Economie „PARE 1+1” pentru anul 2013 (informații desfășurată 1.1 d).

La eveniment au participat cca 130 de persoane: reprezentanți ai autorităților publice locale și centrale; ambasadelor; mediului de afaceri și mass-media, proiecte internaționale.

▪ La data de 27 martie, ODIMM a organizat **atelierul de lucru** pentru specialiștii în domeniul IMM din cadrul Consiliilor raionale cu tematica **„Oportunități de dezvoltare a IMM-urilor”**, la care au participat cca 45 persoane. Scopul atelierului a fost sporirea gradului de informare a populației la nivel local, prin intermediul secțiilor economie ale Consiliilor raionale cu referire la posibilitățile de dezvoltare a unei afaceri, crearea unui mecanism de promovare eficientă a acestor oportunități, precum și creșterea încrederii populației în programele finanțate din bugetul de stat.

▪ În decembrie 2013, ODIMM a lansat Platforma Femeilor în Afaceri, cu genericul: **„Femeile antreprenoare - La o ceașcă de ceai...”** care are drept obiectiv încurajarea spiritului de antreprenor al femeilor, facilitarea comunicării și crearea de parteneriate între femeile antreprenoare, contribuirea la dezvoltarea profesională și personală și promovarea produselor și serviciilor companiilor gestionate de către femei.

Pe parcursul anului 2014, ODIMM în parteneriat cu Delegația Uniunii Europene, BERD și alți parteneri, a organizat 3 evenimente în cadrul cărora femeile antreprenoare au avut ocazia să se cunoască, să creeze parteneriate, să se promoveze reciproc:

- 15 martie **“Antreprenoriatul feminin – Parteneriate durabile”**,
- 5 octombrie **“Metode inteligente de promovare”**,
- 14 decembrie **“Inteligența emoțională – gestiunea situațiilor de stres”**.

În cadrul acestor întâlniri periodice sunt organizate training-uri tematice pentru dezvoltarea profesională, prezentate istorii de succes ale antreprenoarelor, organizate expoziții de produse ale întreprinderilor gestionate de femei, organizate sesiuni de networking precum și prezentări de produs. Cumulativ, la evenimente au participat circa 390 femei.

- De asemenea, în luna martie 2014, ODIMM a organizat un atelier de lucru inedit despre inspirație, comunicare, idei, networking și implicare cu genericul **„Împreună creștem Business la PUTEREA FEMININ!”**.

Obiectivele evenimentului au constat în conștientizarea importanței cunoașterii pentru succesul în afaceri, crearea oportunităților de socializare între beneficiarele „PARE 1+1”, mediatizarea Programului.

La Eveniment au participat femei de afaceri, beneficiare ale Programului PARE 1+1, care au fost instruite în domeniul „Dezvoltării personale”. Totodată, doamnele au beneficiat de un master-class privind metodele de promovare a spiritului antreprenorial în rândul copiilor.

În cadrul atelierului de lucru au fost prezentate idei, oportunități și tendințe din perspectiva unică a femeilor din mediul de afaceri.

- Pe parcursul anului 2014, ODIMM a desfășurat **campania** cu genericul **„Beneficiile asocierii”**. Scopul campaniei reprezintă crearea condițiilor pentru o colaborare eficientă între agenții economici și identificarea unor potențiale asocieri, iar obiectivele de bază - creșterea competitivității prin stimularea parteneriatelor în domeniile prioritare și dezvoltarea capacităților/abilităților acestora în domeniul comunicării, promovării și creșterii vânzărilor. În acest context, au fost organizate o serie de ateliere de lucru, cu participarea beneficiarilor Programului „PARE 1+1”, care au drept obiectiv îmbunătățirea percepției antreprenorilor referitor la importanța asocierii și cooperării. Seria de evenimente a fost orientată spre identificarea oportunităților de dezvoltare ale agenților economici, facilitarea schimbului de informații, dezvoltarea relațiilor cu autoritățile publice.

✓ La 6 iunie, a fost desfășurat primul **atelier de lucru** „Tradiții. Manufactură. Viitor.”, la care au participat 19 antreprenori, beneficiari ai Programului „PARE 1+1” din domeniul agroturismului și manufacturii.

✓ La 1 octombrie 2014 a fost organizat cel de-al doilea **eveniment** cu tematica „Energia în afaceri”, în cadrul căruia au participat antreprenori din domeniul producerii energiei alternative.

✓ În cadrul atelierelor a fost organizat câte un **training**, unde participanții au avut ocazia să discute despre posibilitățile existente de promovare, cum mediul de afaceri poate să-și îmbunătățească imaginea, să investească în modernizare și să asigure creșterea vânzărilor.

b. Prezentarea oportunităților de dezvoltare și a proiectelor/ programelor de asistență a IMM-urilor

În scopul promovării și diseminării informațiilor despre Programele de suport antreprenorial ODIMM a organizat pe parcursul anului 2014 o **serie de seminare informative și mese rotunde**. Totodată, reprezentanții ODIMM au participat la o serie de evenimente tematice, în cadrul cărora au prezentat Programele de susținere a IMM în Republica Moldova.

✓ La 26 martie, a avut loc primul atelier de lucru din destinat specialiștilor responsabili de domeniul economic și IMM-uri din cadrul consiliilor raionale - **“Oportunități de Dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii”**. Scopul întrunirii a fost de a eficientiza eforturile de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova, prin diseminarea amplă a informației cu privire la programele de suport antreprenorial, finanțate atât din bugetul de stat, cât și de donatorii externi, implementate de ODIMM: Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor - PNAET, Programul de Atragere a Remitențelor în Economie - PARE 1+1, Gestiunea Eficientă a Afacerii - GEA, Fondul de Garantare a Creditelor –FGC, etc.

✓ La 28 martie 2014, a avut loc seminarul informativ **“Suportul experților germani în dezvoltarea întreprinderilor autohtone”**. Evenimentul a fost organizat în cadrul Incubatorului de Afaceri din Rezina (IAR), având ca invitat pe dna Ute Sonnen, coordonatoarea proiectului Senior Experten Service (SES) din Germania. Peste 20 de antreprenori prezenți la eveniment, au fost informați cum pot beneficia gratuit de consultanță de la experții germani.

✓ La 29 mai, la sediul ODIMM a avut loc **ședința de informare a membrilor RIAM** cu privire la oportunitățile de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii. Scopul întrunirii a fost de a eficientiza eforturile de dezvoltare a IMM din RM, prin diseminarea informației cu privire la programele de suport antreprenorial ale ODIMM, dar și ale unor instituții partenere.

✓ **Ziua Ușilor deschise la ODIMM**, 28 august 2014. Evenimentul a fost organizat în cadrul *Zilelor Diasporei* și a inclus **seminarul de informare „Dezvoltă Afacerea Ta Acasă!”** destinat publicului larg și în special cetățenilor moldoveni care au lucrat peste hotarele țării și doresc să investească în Republica Moldova.

✓ În cadrul Săptămânii Europene a IMM-ilor, ODIMM a organizat **ziua ușilor deschise** pentru 50 potențiali antreprenori și strat-up-uri. La eveniment participanții au fost informați despre programele de instruire, finanțare și consultanță antreprenorială și oportunități de lansare a unei afaceri oferite de ODIMM. De asemenea, 3 beneficiari ai Programelor ODIMM, au împărtășit experiența lor de accesare a serviciilor și granturilor. Obiectivul principal al seminarului a fost de a promova antreprenorialul în rândul tinerilor și a-i stimula să creeze propria afacere.

✓ La 5 decembrie 2014, a fost organizată o zi de informare dedicată Programului pentru **Competitivitatea Întreprinderilor și pentru IMM (COSME)**. Scopul principal al evenimentului a fost de a consolida și pune în practică programul și instrumentele financiare ale UE disponibile în cadrul programelor COSME și Orizon 2020. La întrunire au participat parteneri ODIMM, instituții interesate de program și mass-media.

✓ La 29 septembrie, ODIMM a dat start Săptămânii Europene a IMM-urilor, organizând **seminarul informativ „De la Idee la Afacere”**. Peste 50 de studenți ai Academiei de Studii Economice și Universitatea de Stat din Moldova au avut ocazia să afle despre programe, dar și să discute cu tineri antreprenori.

✓ Programele ODIMM au fost prezentate în cadrul celor **cinci mese rotunde Moldova Business Week**, organizate la 9 iunie 2014, la Cahul, Coșnița, Bălți, Hâncești și Vulcănești, cu participarea membrilor Guvernului, autorităților publice centrale și locale, reprezentanți ai businessului și partenerilor de dezvoltare.

✓ ODIMM, în parteneriat cu Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă (ANOFM) a organizat în perioada iulie – august 2014, trei ședințe de informare a șomerilor cu privire la posibilitățile de lansare a unei afaceri. 100 de persoane au fost informate despre programele gratuite de instruire în crearea și administrarea afacerii, dar și despre oportunitățile de finanțare și accesarea unor împrumuturi în lipsa gajului.

✓ În perioada 17 – 23 noiembrie ODIMM a fost partener în cadrul **Săptămânii Mondiale a Antreprenoriatului (Global Entrepreneurship Week – GEW)**. Cu această ocazie, ODIMM a participat la o serie de evenimente organizate în cadrul ASEM. Totodată, a susținut **Concursul Start-Up Business Model**, oferind premii participanților.

ODIMM a participat activ la **Târguri, Expoziții și Forumuri Economice** în cadrul cărora sunt prezentate Programele de susținere a IMM-urilor, diseminează materiale informative și oferă consultații potențialilor beneficiari ai programelor:

✓ Expoziția **„FABRICAT în MOLDOVA”** în perioada 29 ianuarie – 2 februarie 2014. Pe durata expoziției au fost date consultații cu privire la oportunitățile de dezvoltare a afacerilor proprii. La acesta au participat peste 270 de agenți economici din toate ramurile economiei naționale și din diferite regiuni ale țării, inclusiv din partea stângă a Nistrului.

✓ În perioada 1-3 octombrie 2014, ODIMM a participat în calitate de partener în cadrul expoziției „**B2B Expo**”. Pe parcursul expoziției au fost diseminate pliante despre programele ODIMM și oferite consultații potențialilor beneficiari.

✓ **Târgul Internațional al meșterilor olari „LA VATRA OLARULUI Vasile Gonciari”**, ediția a IV-a, 20 iulie 2014.

✓ **Târgul de informare pentru Diasporă și Cetățenii reîntorși**, organizat în cadrul Zilelor diasporei în Republica Moldova la 29 august 2014.

✓ **Târgul de Informare din Jora de Jos**, oferind vizitatorilor consultații, informații și materiale informative despre programele ODIMM și posibilitățile din Moldova de a lansa o afacere.

✓ **Târgul locurilor de muncă pentru tineret**, la 29 mai 2014, oferind tinerilor în căutarea unui loc de muncă alternativă de a-și deschide propria afacere.

✓ **Forumul Regional “Asistența UE pentru dezvoltarea economică a Republicii Moldova”**, organizat de Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, la **18 decembrie 2014**.

✓ La 3 iulie 2014, ODIMM a participat la ediția a V-a a **Forumului Economic Regional din Ungheni, “Dezvoltare economică prin parteneriate durabile”**. La Forum au participat reprezentanți ai administrației publice centrale, regionale și locale, ai ambasadelor, sectorului asociativ privat, mediului de afaceri din România, Belarus, Ucraina, Polonia, Ungaria, Lituania, Estonia.

✓ **Forumul Transfrontalier al Antreprenorilor “Sporirea Competitivității prin Sinergia Umană în Regiunea Transfrontalieră”**, organizat de Business Consulting Institute la 8 septembrie 2014.

Pe parcursul anului 2014 ODIMM a **susținut inițiativele de dezvoltare** a Sectorului IMM, în calitate de partener la o serie de evenimente:

✓ **Concursul Național de Business Planuri Pentru Tineri**, ediția a X-a, desfășurat în perioada februarie – iunie 2014. Concursul este organizat de către Asociația Națională a Tinerilor Manageri din Moldova (ANTiM) cu susținerea Fundației ARGIDIUS, a Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) și altor partenerilor locali.

✓ Cea mai mare **Conferință pentru părinți**, organizată la 15 Noiembrie de beneficiara Programului PARE 1+1, Tatiana Zavtoni - Oprea, fondatoarea Centrului Educațional INGENIUM.

✓ Programul **“Students today, Business Woman Tomorrow”** a inclus o sesiune de intruire ce avut drept scop dezvoltarea abilităților antreprenoriale pentru 25 de tinere, care doresc să lanseze o afacere.

c. Menținerea platformei de dialog public privat de pe www.businessportal.md

Întru informarea agenților economici și menținerea unui dialog public privat, ODIMM administrează cel mai mare portal dedicat sectorului IMM www.businessportal.md.

Pe parcursul perioadei de referință, Portalul a fost vizitat de peste **80 mii de vizitatori**. Pe acesta au fost plasate **50 de articole** din domeniul economic. De asemenea, întreprinderile își pot plasa gratuit datele personale pentru găsirea partenerilor de afaceri sau comercializarea produselor.

Top 10 țări după numărul de accesări a portalului includ: Moldova, România, Rusia, Italia, Ucraina, Statele Unite ale Americii, Germania, Franța și Marea Britanie.

Portalul de tip „one-stop-window” oferă vizitatorilor posibilitatea de a adresa întrebări concrete referitor la afacerea lor și de a primi răspunsuri de la profesioniști în domeniu, în cadrul platformei – Dialog Public Privat.

4.3. Organizarea Conferinței Internaționale a IMM 2013

La 2 octombrie 2014, a fost desfășurată **Conferința Internațională a IMM-urilor** cu genericul „**IMM – Calea spre performanță europeană**”. Obiectivele Conferinței au fost:

- Asigurarea accesului la informații pentru IMM-urile din RM;
- Consolidarea platformei de comunicare între autoritățile publice, mediul de afaceri, organizații internaționale și societatea civilă;
- Promovarea oportunităților oferite de Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător UE – RM (ZLSAC/ DCFTA);
- Facilitarea creării parteneriatelor de afaceri;

În cadrul Conferinței au fost puse în discuție realitățile climatului de afaceri din Republica Moldova în contextul consolidării relațiilor cu Uniunea Europeană. Totodată, au fost prezentate măsuri de sprijin oferite de UE și autoritățile naționale în scopul extinderii activității companiilor autohtone pe piața europeană. Cei prezenți la eveniment au participat la discuții și dezbateri în cadrul celor **trei paneele de lucru**:

1. *Programe și Inițiative Europene*
2. *Acces la piețele internaționale*
3. *Inovare și Competitivitate.*

Totodată au fost abordate subiecte precum: căile de acces la piața europeană, creșterea performanței IMM-urilor, valorificarea oportunităților oferite de programele de finanțare Horizon 2020 și COSME, la care Moldova a aderat de curând.

Pentru prima oară, în cadrul Conferinței IMM au fost invitați antreprenori care au prezentat istoriile lor de succes: Vinăria „Et Cetera”, SRL „Velitextil Plus”, SRL „Făguraș de Aur” și SRL „Benado-Prim”.

La eveniment au participat 273 persoane, dintre care 49% reprezentanți ai sectorului privat, iar 51% au fost reprezentanți ai autorităților publice locale și centrale, a organismelor internaționale, ONG și mass-media.

4.4. Desfășurarea concursului "Cel mai bun antreprenor din sectorul IMM"

În contextul Conferinței Internaționale a întreprinderilor mici și mijlocii, a fost desfășurat Concursului republican „**Cel mai bun antreprenor din sectorul IMM**”. Acesta are drept scop susținerea întreprinderilor mici și mijlocii din diverse domenii de activitate, care au înregistrat rezultate marcante pe parcursul anului precedent.

În anul 2014 la Concursul republican „**Cel mai bun antreprenor din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii**” au participat agenți economici din 16 raioane ale republicii, municipiile Bălți, Chișinău, UTA Găgăuzia. Au fost premiați 20 de antreprenori și au fost acordate diplome de gradul I și II pentru **nominalizările**:

- “Cel mai bun antreprenor în sfera construcțiilor”,
- “Cel mai bun antreprenor în sfera comerțului”,
- “Cel mai bun antreprenor în sfera prestări servicii”,
- “Cel mai bun antreprenor - exportator”,
- “Cel mai bun antreprenor - inovator”, “Cel mai bun meșter popular”,
- “Cel mai tânăr antreprenor”, “Cel mai bun antreprenor - femeie”.
- “Cel mai bun antreprenor în sfera de producție”
- “Integrarea activă în societate”.

V. ALTE ACTIVITĂȚI

5.1. Fundraising și Relații Externe

a. Elaborarea și depunerea cererilor de finanțare nerambursabilă în cadrul liniilor de finanțare internaționale

În scopul creșterii capacității IMM de a face față presiunilor concurențiale pe piața internă și externă ODIMM, pe parcursul anului 2014 a elaborat un șir de proiecte de dezvoltare antreprenorială, care au fost depuse în cadrul mai multor licitații de proiecte cu finanțare externă. Astfel pot fi menționate următoarele proiecte și programe de promovare și dezvoltare a sectorului IMM din RM:

1. Program: COSME

Titlu Proiect: EEN Entreprise European Network “Business-INN-Moldova”

Parteneri: ODIMM, CCI, AITT, RTTM

Obiective/Rezultate: Susținerea potentialului mediului de afaceri în termeni de internaționalizare, inovare și transfer tehnologic prin următoarele activități:

A1. Identificarea grupului țintă, partenerilor locali și regionali

A2. Acordarea asistenței IMM-urilor pentru participarea în proiecte naționale și europene

A3. Susținerea transferului tehnologic transnațional pentru stimularea procesului inovațional în companiile locale

A4. Organizarea evenimentelor de brokeraj și a trainingurilor pentru managementul inovațional, etc.

2. Program: COSME

Titlu Proiect: NAZAR- New Access to Zillions of Abundant Resources

Obiective/Rezultate: Proiectul NAZAR își propune să faciliteze dezvoltarea IMM-urilor europene bazate pe cunoaștere intensivă prin:

A1. Organizarea sesiunilor de instruire intensiva pentru antreprenori din companii spin-off cu scopul de a facilita dezvoltarea cu succes a start-upurilor, dezvoltarea ideilor de afaceri pentru a ajuta obținerea accesului la noi piețe prin intermediul partenerilor Nazar din Turcia, România, Republica Moldova, Spania și Luxemburg (care ar putea fi extinse la Estonia și Letonia);

A2. Încurajarea schimbului de experiență și informații cu privire la aspectele identificate de spin-off și companii start-up cu privire la obstacolele, provocările în demararea și dezvoltarea afacerilor lor, prin intermediul unui portal virtual care va fi dezvoltat în primele 12 luni de implementare a proiectului;

A3.Facilitarea accesului pe piață a 50 de spin-off și companii start-up cu cunoaștere intensivă și identificarea partenerilor potențiali pentru întreprinderi noi prin utilizarea în mod activ a catalogul științific online;

A4.Susținerea rețelelor de comunicare între antreprenori din diferite țări participante prin intermediul site-ului NAZAR, care va fi disponibil din luna a 3 de implementare a proiectului și prin intermediul unor buletine lunare.

4. Program: EUROPEAID

Titlu Proiect: Support to CSO's engagement in economic policy making

Aplicant: Republica Moldova- Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului IMM

Parteneri:

- Georgia- International Business Development and Investment Promotion Center
- Armenia- Small and Medium Entrepreneurship Development National Centre of Armenia

Objective/Rezultate:Proiectul își propune să ofere formare și alte intervenții de consolidare a capacităților pentru 30 de ONG-uri selectate din RM, Armenia și Georgia, pe următoarele domenii - guvernare; planificare și management strategic; management financiar; dezvoltarea resurselor umane și managementul administrativ; program de proiectare, planificare, implementare, monitorizare și evaluare. Proiectul își propune:

A1.Crearea unei rețele regionale de OSC cu profil în dezvoltarea economică și partajarea provocărilor similare la sfârșitul proiectului.

A2.Dezvoltarea capacităților a 30 de ONG-uri din RM, Georgia și Armenia, în scopul de a spori cunoștințele, aptitudinile și abilitățile în analiza politicilor publice, responsabilitatea publică și a proceselor bugetare.

A3.Implementarea unui sistem de acordare a ajutorului pentru 6 OSC selectate în vederea punerii în aplicare activității relevante pentru mandatul lor.

A4.Crearea unei platforme de dialog public-privat din Republica Moldova, Georgia, Armenia.

4. Program: EUROPEAID

Titlu Proiect: Strengthening the social role of craft and SMEs associations

Parteneri

- Associazione nazionale dei comuni Georgiani (NALAG)
- Associazione nazionale dei comuni Moldavi (CALM)
- The Union of Manufacturers and Businessmen (Employers) of Armenia
- Han Small Business Belarusian NGO (BY)
- Family Business Network Ukraine (UA)
- SME Business Association (UA)

- Lviv Entrepreneurs Committee (UA)
- Small Business and Innovations Development Association, Uzhgorod (UA)
- Ivano-Frankivsk Regional Center for Investment and Development (UA)
- Organizatia pentru Devoltarea Setorului IMM

Obiective/Rezultate: de a consolida rolul asociațiilor de afaceri mici și familiale ale țărilor beneficiare, crearea de parteneriate interregionale și internaționale, fortificarea capacităților de comunicare eficienta cu autoritățile locale și regionale, precum și participarea la procesul de elaborare a politicilor. Activități de bază:

A1. Creșterea colaborării între micro asociații și asociațiile de afaceri de familie la nivel național și transnațional.

A2. Crearea unui cadru normativ privind recunoașterea participării micro asociațiilor și afacerilor de familie la procesul de luare a deciziilor la toate nivelurile instituționale în funcție de țară

A3. Creșterea conștientizării membrilor privind importanța rolului social în dezvoltarea antreprenoriatului.

5. Program: CEI Know-how Exchange Programme (KEP) KEP AUSTRIA

Titlu Proiect: Innovation stimulation for Moldovan SMEs in the field of energy efficiency and renewable energies

Parteneri

- Organizatia pentru Dezvoltarea Sectorului IMM
- Center for Social Innovation GMBH
- Agenția Pentru Inovare și Transfer Tehnologic

Obiective/Rezultate: Activitatea principală a proiectului prevede lansarea concursului de vouchere inovaționale. Voucherele vor facilita cooperarea între IMM-uri și organizațiile de cercetare / cercetători individuali, și va oferi antreprenorilor posibilitatea să inoveze în comun pentru soluționarea problemelor de EE / RES. În total vor fi acordate 11 vouchere, în valoare de 4.000 € fiecare. Voucherile vor fi acordate prin intermediul proiectului **CEI-ener2i-MD** (5 vouchere) și **ener2i** (6 vouchere) pentru IMM-le din Republica Moldova, inclusiv start-up-uri și spin-off-uri, Austria sau alte state membre ale UE.

6. Program: Horizon2020

Titlu Proiect: VIP4SME- Value Intellectual Property for SMEs

Parteneri

- Luxembourg - CENTRE DE RECHERCHE PUBLIC HENRI TUDOR
- Austria- CATT INNOVATION MANAGEMENT GMB
- Germany- Deutsches Patent- und Markenamt

- Germany- FRAUNHOFER-GESELLSCHAFT ZUR FOERDERUNG DER ANGEWANDTEN FORSCHUNG

- Denmark- Danish Patent and Trademark Office
- Estonia- Estonian Intellectual Property and Technology Transfer Centre
- France- Institut National de Propriété Industriel
- France- Association Française des Pôles de Compétitivité
- Greece- HELLENIC INDUSTRIAL PROPERTY ORGANISATION
- Greece- FOUNDATION FOR RESEARCH AND TECHNOLOGY HELLAS
- Croatia- State Intellectual Property Office of the Republic of Croatia
- Hungary- Hungarian Intellectual Property Office
- Italy- Camera di Commercio Industria Artigianato e Agricoltura di Venezia

Parteneri Asociati din Md

- Organizatia pentru Dezvoltarea Sectorului IMM
- Agenția Pentru Proprietate Intelectuala

Obiective/Rezultate: de a spori durabilitatea proprietății intelectuale prin proiectul VIP4SME și de a acorda suport întreprinderilor mici, mijlocii și micro-întreprinderi sau inventatorilor individuali, ca să înțeleagă valoarea capitalului intelectual creat și deținut în proprietate, să definească strategii și practici de management care să le permită să folosească mai bine și comercializeze acest capital ca un vehicul pentru a crește capacitatea de inovare și, prin urmare, ca un mijloc de stimulare a competitivității lor. **Activități de bază** aProiectul VIP4SME sunt:

- A.1.** Identificarea IMM-urilor care funcționează în cel puțin 25 de țări și analiza nevoilor legate de obținerea unei valori adăugate prin deținerea Proprietății Intelectuale,
- A.2.** Crearea unor servicii PI mai calitative în urma abordării nevoilor IMM-urilor, atât pe orizontală, cât și tailor-made sau adaptate la realitatea țării de origine,
- A.3.** Consolidarea ofertelor de servicii PI destinate IMM-ilor,
- A.4.** Sporirea gradului de conștientizare și înțelegere a PI,
- A.5.** Ghidarea utilizatorilor țintă pentru o mai bună înțelegere și utilizare a serviciilor de IP existente,
- A.6.** Oferirea informațiilor pe site-ul IP-info, cel puțin din toate țările europene participante la proiect,
- A.7.** Utilizarea și promovarea sinergii cu alte rețele care au legătură directă cu grupurile țintă (de exemplu, Enterprise Europe Network, PATLIB, etc.).

7. Program: Horizon2020

Titlu Proiect: CIBIDESys- Contest for ICT Business Idea and Development of Entrepreneurial Skills of Young Students

Parteneri:

- Germany- Institute for Work and Technology - a research organisation of the University of Applied Sciences Gelsenkirchen
- Bulgaria- ARC Consulting
- Cyprus- Cyprus International Institute of Management
- UK-Aberdeen University
- Germany - Steinbeis-Europa-Zentrum
- Italy- Innova BIC
- Republica Moldova- Organizatia pentru Dezvoltarea Sectorului IMM
- Slovenia- Technology Park Ljubljana
- Spain- AECIM - Business Association of Commerce and Metal Industry of Madrid
- Turkey- MAKRO Consulting
- Hungary- Institute for Computer Science and Control of the Hungarian Academy of Sciences
- Romania- IPA - Research & Development Engineering and Manufacturing for Automation Equipment and Systems
- Romania- Picoil Info Consult

Objective/Rezultate Proiectul CIBIDES are trei obiective majore:

- Cresterea gradului de constientizare a importantei de a genera idei de afaceri inovatoare în domeniul ICT în rândul tinerilor studenți
- Devoltarea abilitatilor in randul elevilor de a incepe o afacere
- Facilitarea ideilor de afaceri ale elevilor in domeniul ICT orientate spre piață

8.Program: Assistance of the Embassy of the Kingdom of the Netherlands

Titlu Proiect: SME development Moldova

Beneficiar: Organizatia pentru Dezvoltarea Sectorului IMM

Partener: Dutch Moldovan Business Council

Objective/Rezultate: acordarea asistenței Guvernului Republicii Moldova în implementarea și monitorizarea Staregiei Nationale pentru Dezvoltarea IMM 2012-2020 și a Planului de Acțiune 2012-2014 prin conoslidarea capacităților instituționale și dezvoltarea unui sistem de monitorizare durabil.

b. Identificarea noilor parteneri

În vederea susținerii sectorului IMM și îmbunătățirii relațiilor economice și comerciale, precum și promovării reciproce a programelor de dezvoltare a sectorului IMM, ODIMM a **încheiat parteneriat cu Camera de Comerț și Industrie Franța-Moldova (CCIFM)**,

5.2. Promovarea și implementarea principiilor de Responsabilitate Social Corporativă

a. Pregătirea și desfășurarea ediției a IV a Concursului Național pentru IMM "IMM - model de responsabilitate socială"

În scopul conștientizării rolului și valorilor RSC de către întreprinderile mici și mijlocii, stimulării dezvoltării antreprenoriale sustenabile și promovării filozofiei RSC în societate, ODIMM organizează **Concursul Național Anual „IMM – Model de Responsabilitate Socială”**. Concursul se desfășoară la nivel național sub egida concursului anual de stat *“Cel mai bun antreprenor din sectorul IMM”* în cadrul **Conferinței Internaționale a IMM-urilor**.

Aplicațiile la Concurs au fost colectate în perioada 15 iulie – 1 septembrie 2014. Acestea reflectă activitatea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul RSC pe parcursul anului 2013. La Concurs au aplicat 14 agenți economici.

Întreprinderile Mici și Mijlocii concurente au fost evaluate conform Formulelor de Aplicare prezentate comisiei de evaluare compusă din reprezentanții ODIMM și reprezentanți ai partenerilor: B.C. Moldova Agroindbank S.A., SC Intelstart SRL și Cartea Ta este la Noi.

Au fost decernate premii pentru următoarele patru nominalizări:

- Protecția mediului înconjurător;
- Grijă față de angajați;
- Integrarea socială și sprijinul acordat comunității;
- Premiul Mare, pentru realizarea acțiunilor importante în mai multe dintre domeniile menționate.

Partenerii **Concursul Național Anual „IMM – Model de Responsabilitate Socială”, Ediția a V-a**: B.C. Moldova Agroindbank S.A., SC Intelstart SRL și Cartea Ta este la Noi.

5.3. Consolidarea capacităților ODIMM

a. Participarea la sesiuni de informare și instruirii locale și internaționale

Pe data de 27 martie ODIMM a participat la prima ședință a comisiei consultative, privind discutarea versiunii preliminare a reportului-pilot „Evaluarea progresului de dezvoltare a economiei verzi în Republica Moldova”.

La 6 iunie 2014, Seminarul de Consultare pentru stabilirea politicilor în domeniul Economiei Verzi, Producției și Consumului Durabil, organizat de Ministerul Mediului și desfășurat în parteneriat cu Ministerul Economiei, în comun cu Oficiul Regional pentru Europa a UNEP în cadrul Programului „Promovarea dezvoltării economice verzi în țările Parteneriatului Estic” (EaP GREEN). Obiectivul seminarului a fost prezentarea și discutarea componentei „1.1. Acordarea suportului în stabilirea politicilor strategice” pentru trecerea la economia „verde” prin Producerea și Consumul Durabil cu îmbunătățirea utilizării eficiente a resurselor.

13 iunie 2014 – Seminarul OECD privind Instrumentele Economice de management a produselor neprietenoase mediului, organizat de Ministerul Mediului și OECD. Obiectivele seminarului – prezentarea și discutarea Manualului de politici OECD „Crearea stimulentei de piață pentru produsele mai ecologice” și discutarea recomandărilor preliminare pentru Moldova, bazate pe experiența țărilor OECD, și a domeniilor specifice, în care proiectul poate oferi Guvernului Moldovei suport legal pentru implementarea lor.

31 octombrie 2014 – Conferința „Parteneriate de Cooperare transfrontalieră realizate de Republica Moldova în perioada 2007-2013”. Scopul Conferinței a fost de a prezenta cele mai recente evoluții în implementarea programelor de Cooperare Transfrontalieră eligibile pentru Republica Moldova; de a discuta despre viitoarele programe de cooperare transfrontalieră finanțate în cadrul IEV, precum și de a crea sinergii între părțile interesate din țară.

25-27 noiembrie 2014 – „Laboratorul Internațional al Antreprenorialului Feminin”, organizat de Comisia Europeană și Fundația Europeană de Training, în cooperare cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și dezvoltare și Organizația Internațională pentru Muncă, Roma, Italia. Scopul evenimentului a fost de a pune în discuții problemele cu care se confruntă antreprenorialul feminin în țările menționate mai sus, de a familiariza cu bunele practici în domeniul vizat și de a identifica noi soluții pentru promovarea femeilor în afaceri.

5.4. Promovarea ODIMM

a. Promovarea activității ODIMM

În scopul facilitării accesului IMM și a potențialilor antreprenori la informații calitative, ODIMM oferă consultații și asistență gratuită. Fiecare antreprenor sau potențial antreprenor se poate adresa pentru a obține informații cu privire la Programele ODIMM și oportunitățile pentru afaceri existente.

Pe parcursul perioadei de raportare, ODIMM a elaborat și diseminat 5000 **pliante** ODIMM în limba română și 1000 de pliante în limba engleză și o serie de materiale informative dedicate programelor: **Gazeta IMM** dedicată **Programului PARE 1+1** (1000 buc), **Gazeta IMM** dedicată **FGC** (1500 buc), postere FGC (1000 buc), postere PARE 1+1 (1500 buc), **Istории de succes PARE 1+1** (3300), pliante PARE 1+1 (6000 buc) pliant Subvenționare expoziție (2000 buc), pliant GEA (3000 buc), pliant PNAET (3000 buc) precum și alte pliante și materiale informative.

În scopul promovării ODIMM, la începutul anului 2014 au fost create **calendare de perete** și **calendare de birou**, precum și **agende** personalizate, care au fost distribuite partenerilor. De asemenea, în luna august 2014, a fost creat un **magnet personalizat** cu harta Republicii Moldova, logo-ul ODIMM și Programul PARE 1+1, care a fost distribuit în cadrul **Târgului de informare pentru Diasporă și Cetățenii reînțorși**.

La sediul ODIMM, au fost amplasate două **panouri informative**, pe care este afișată informația despre programe, pliante și alte materiale informative, pe care vizitatorii le pot consulta și lua cu sine.

În anul 2014 au fost organizate 8 **conferințe de presă** în cadrul evenimentelor. Reprezentanții ODIMM au participat la o serie de interviuri, discuții și dezbateri la diverse emisiuni de specialitate la Radio și TV, au acordat interviuri în presă și au contribuit la mediatizarea istoriilor antreprenorilor de succes. Informații și noutăți despre ODIMM și evenimentele organizate au fost mediatizate prin intermediul:

- TV (TRM, Publika TV, Prime TV, TVC 21, Canal Regional, Moldavian Business Chanel, Vocea Basarabiei TV etc.),

- radio (Radio Moldova, Vocea Basarabiei, Radio Europa Liberă, Radio Chișinău, etc.),

- presa scrisă (ziarul Adevărul, ziarul Timpul, ziarul Economist, ziarul Basarabia Literară, ziarul Observatorul de Nord, Ziarul de Gardă, Экономическое обозрение, Revista VIP Magazin, Revista Business Class” etc.),

- platforme online (www.unimedia, www.agora.md, civic.md, ipn.md, communicate.md, Noi.md, Kommersant.md, Agenda.md, Mybusiness.md, Fermier.md etc.).

ODIMM plasează noutăți, evenimente și informații de interes pentru antreprenori pe pagina de Facebook, care la finele anului 2014 însumează 2000 de Like-uri. Distribuția pe vârstă a vizitatorilor paginii de Facebook prezintă următoarea repartitie: 18-24 de ani - 31%, 25-34 ani - 51%, 35-44 ani - 9%.

Pe pagina de Facebook, ODIMM a organizat Concursul ”de la Antreprenor la Antreprenor”. Concursul s-a desfășurat în perioada 8- 24 iulie, 2014. Concursul a avut drept scop stimulare antreprenorilor în promovarea afacerilor personale și încurajarea potențialilor antreprenori. Totodată, prin acest concurs, a fost promovată utilizarea paginii oficiale ODIMM pe rețelele de socializare.

b. Actualizarea și menținerea paginii web ODIMM

Site-ul www.odimm.md constituie principala sursă de informare pentru mediul exterior, potențiali beneficiari cât și potențiali parteneri. Pe parcursul anului 2014, pagina web a fost frecvent populată cu peste **85 de noutăți**, comunicate de presă și informații utile activității antreprenoriale.

În anul 2014 site-ul www.odimm.md a fost accesat de 98 184 ori, de către **57 674 vizitatori** unici, ceea ce reprezintă o **creștere cu 20%** față de anul 2013. Aceștia petrec în medie 3 min și 20 sec pe site-ul ODIMM, accesând în medie 2,65 pagini pe sesiune.

Analiza vizitatorilor site-ului www.odimm.md după criteriul geografic, indică top 10 țări după numărul de accesări: Moldova (85,82%), România (4,54%), Italia (2,28%), Rusia (1,32%), Statele

Unite ale Americii (0,74%), Franța (0,59%), Germania (0,48%), Marea Britanie (0,47%) și Ucraina (0,33%).

Anexa I: Analiza calității cursurilor de instruire PARE 1+1

În scopul monitorizării calității procesului de instruire și a adaptării acesteia pentru o mai bună înțelegere, la finalul programului participanții completează chestionarul de evaluare a instruirii.

În rezultatul analizei feedbackului participanților am constatat următoarea situație.

Toate modulele de instruire incluse în program sunt relevante și importante pentru a putea scrie un plan de afaceri. Nivelul de pregătire a consultanților este unul înalt și corespunde cu așteptările participanților.

Evaluarea medie pentru modulele de instruire este prezentată în tabelul de mai jos.

Modulele de instruire	Evaluarea modulelor, media
Înregistrarea afacerii și legislația în domeniu	4.8
Managementul afacerii	4.8
Planificarea afacerii	4.8
Marketingul și vânzări	4.9
Managementul resurselor umane	4.7
Management financiar	4.6
Contabilitatea întreprinderii	4.5
Consultații practice	4.8

Din acest tabel putem concluda că module de instruire au fost oferite la un nivel înalt. Mai mică evaluare au primit-o 2 module: management financiar și contabilitatea. Ambele sunt axate pe analize cifrice, ceea ce creează anumite impedimente în asimilarea informației de către unii participanți la instruire, preponderant celor cu o vîrstă mai înaintată. De aceea la etapa de consultanță cele mai multe întrebări țin anume de întocmirea Fluxului de mijloace bănești și a raportului privind rezultatele financiare.

Totodată marea majoritate a participanților la instruire, circa **92%**, au menționat că vor putea de sine stătător să întocmească planul de afaceri pentru a participa la etapa III al programului. În grupele de instruire unde vîrsta medie a participanților este mai mare de 42 de ani, persoanelor care sunt pregătiți de sine stătător să elaboreze planul de afaceri este mai mic și constituie în mediu 80%.

În același timp marea majoritate a participanților la aceste instruirii menționează dorința de a mai participa și la alte module de instruire.

Anexa II: Analiza calității cursurilor de instruire PNAET

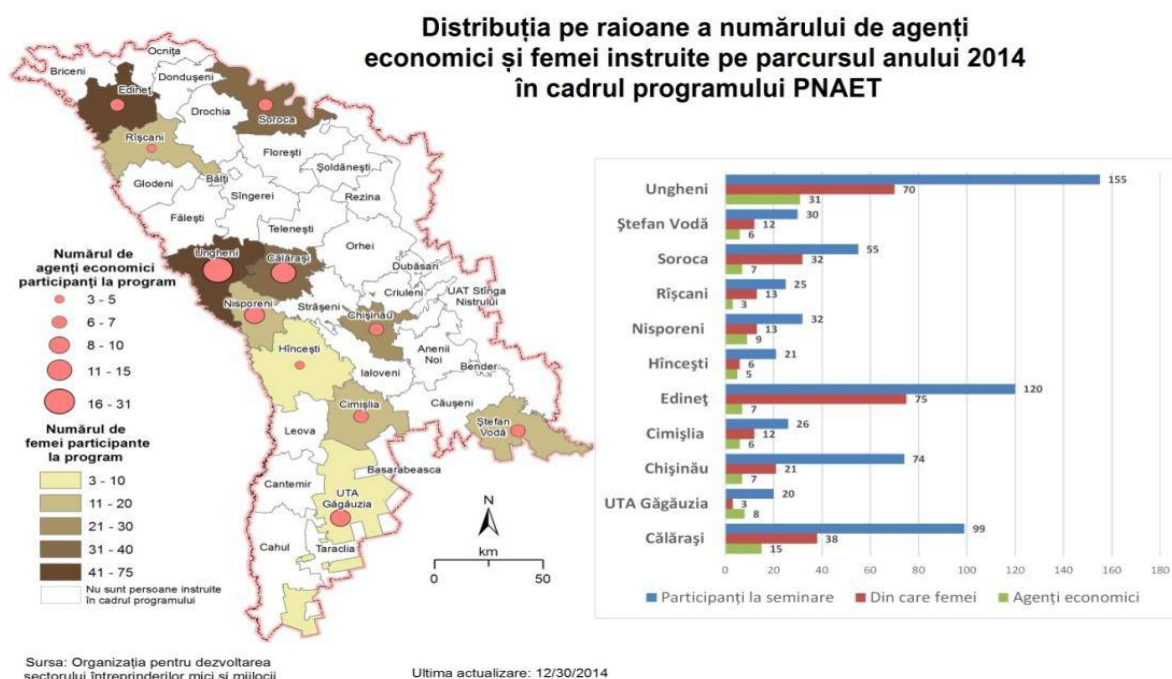
Din punct de vedere al numărului de tineri instruiți în raioanele participante la program avem următoarea situație.

Cei mai mulți tineri au fost instruiți în Ungheni – 155 persoane, Edineț - 120 persoane și Călărași – 99 persoane. Numărul mediu de participanți în grup a fost de 28 persoane, iar în Chișinău de 18 persoane.

Dacă este să analiză gradul de implicare în program al tinerilor întreprinzători, care deja gestionează o afacere, atunci situația ne indică următoarele rezultate.

Din numărul total de tineri instruiți - 15.7% au fost întreprinzători, ceea ce reprezintă o creștere cu 2.4% comparativ cu anul 2013.

În unele raioane însă, situația este ceva mai îmbucurătoare, unde din numărul tinerilor instruiți ponderea întreprinzătorilor este mult mai mare, fiind de 40% în UTA Gagauzia, de 28% la Nisporeni de 23.8% la Hîncești, de 20% la Ungheni. Cea mai mică reprezentantă a tinerilor întreprinzători la instruire a fost înregistrată la Chișinău de doar 9% și la Edineț de 5.8%.

Analiza din punct de vedere gender ne-a permis să constatăm că pentru anul 2014 din total tineri instruiți circa 44.56% au fost femei, ceea ce este cu 3% mai puțin decât în anul 2013.

Figura 3.

Distribuția teritorială a participării femeilor la instruire ne indică că cele mai active au fost femeile tinere din Edineț - 62.5%, Soroca – 58.18%, Rîșcani – 52%, Cimișlia - 46.15% și Ungheni - 45.16% .

Analiza cursurilor PNAET

Analiza chestionarelor participanților la instruire ne-a permis să facem următoarele constatări.

Printre principalele surse de informare a tinerilor despre program, în ordine descrescătoare am constatat că sunt: Prietenii, Site-ul ODIMM și Instituțiile de învățământ din teritorii. Cel mai frecvent site-ul ODIMM este utilizat în mun. Chișinău, iar prietenii și instituțiile de învățământ sunt cele mai eficiente surse de informare în teritorii. Bazându-ne pe această constatare putem identifica activitățile necesare a fi întreprinse pentru anul 2015 care ar ridica gradul de informare a tinerilor și implicit motivația pentru participare la acest program.

Cu toate că în regiuni utilizarea Site-ului ODIMM este mai puțin răspândit totuși internetul pentru tineri este principala sursă de informare. De aceea ar fi binevenit un spot publicitar atractiv plasat pe situl ODIMM și în diferite surse on-line pe care cel mai des le accesează tinerii. De asemenea ar fi binevenite vizite în teritorii și comunicarea cu toți actorii implicați în dezvoltarea antreprenoriatului și educarea antreprenorială a tinerilor.(Consiliul raional, primărie, școli profesionale, colegii, ANOFM, centrele teritoriale BCIS)

În ce privește evaluarea calității predării în cadrul acestui program, tinerii participanți au dat o evaluare medie per ansamblu de 4.8puncte din 5, ceea ce reprezintă o evaluare foarte bună și indică că partenerul selectat pentru colaborare Camera de Comerț și Industrie oferă servicii de instruire antreprenorială de calitate.

Ca confirmarea acestui rezultat avem și aprecierea de către 86% de tineri a capacității de a întocmi de sine stătător planul de afaceri după participarea la această instruire, ceea ce este o apreciere și un rezultat foarte bun și confirmă necesitatea prelungirii programului în formula de instruire existentă.

În contextul dezvoltării cunoștințelor și competențelor în domeniul afacerii, tinerii au menționat un spectru variat de tematici care iar interesa, printre acestea putem evidenția:

- Contabilitatea avansată,
- Managementul timpului,
- Impozite și taxe,
- Acces la creditare,
- Aplicarea la granturi internaționale,
- Etica în afaceri,
- Marketing on line,
- Management financiar,
- Activitatea de export-import
- Consultanță.

Identificarea acestor tematici de către tineri vine să argumenteze rolul și importanța programului- Gestiunea Eficientă a Afacerii implementat de către ODIMM, care reprezintă o continuitate a programului PNAET și este axat pe dezvoltarea continuă a cunoștințelor și competențelor în domeniul afacerii.

Printre principalele aspecte pozitive ale programului putem menționa:

- Realizarea instruirilor a fost permanent adaptată la nivelul de cunoaștere a participanților, asigurând astfel o înțelegere mai bună din partea tinerilor a informațiilor oferite;
- În procesul instruirilor se utilizau diferite metode de pregătire, ceea ce asigură un grad mai înalt de asimilare și de dezvoltare a cunoștințelor și competențelor;
- Implementarea activității de invitare la instruire a reprezentanților organelor de control (inspectoratul fiscal, inspecția muncii, etc) și a potențialilor parteneri (reprezentanții din sistemul financiar bancar) a permis informarea participanților cu cele mai recente modificări în legislația antreprenorială și procedurile aferente, ceea ce contribuie la reducerea numărului de greșeli comise, în special la etapa de inițiere a afacerii ;
- Includerea în program a vizitelor la tineri întreprinzători, beneficiari a Programului PNAET, a influențat pozitiv motivația tinerilor instruiți spre a crea afacerea, având posibilitatea din prima sursă să afle despre oportunitățile și riscurile aferente.

Dificultățile întâmpinate în realizarea programului:

- Un nivel redus de implicare a APL în diseminarea informației privind programul PNAET cât și suport redus în formarea grupelor de instruire;
- Un nivel relativ redus de accesare a resurselor creditare cu componenta de grant din partea tinerilor. Din total tineri instruiți doar 33.7% au accesat componenta creditară.
- Nu este standardizată activitatea de interacțiune cu întreprinzătorii beneficiari ai programului PNAET și reprezentanții organelor teritoriale de control;
- Nu întotdeauna sunt bine selectați tinerii pentru instruire, ceea ce reduce din eficiența programului;
- Lipsa materialului informațional privind istoriile de succes pentru acest program, ceea ce mai puțin motivează tinerii să aplice la acest program;
- Nu este bine dezvoltată componenta de mentorat pentru tinerii care doresc să acceseze resursele financiare.

În scopul îmbunătățirii rezultatelor acestui program propunem:

- Dezvoltarea și implementarea unei Campanii de informare pe întreg teritoriu, prin utilizarea diferitor surse, despre oportunitățile oferite de către acest program, lărgind astfel aria de acoperire;
- Elaborarea și implementarea unui mecanism de colaborare mai eficientă între APL și ODIMM, ODIMM și alți actori relevanți pentru a spori interesul tinerilor față de program și implicarea mai activă a acestora;
- Standardizarea programului de instruire cu includerea activităților de vizite a afacerilor de succes și de comunicare cu reprezentanții partenerilor și organelor de control teritoriale;
- Includerea în program a componentei de mentorat post-instruire al tinerilor pentru a facilita accesarea resurselor financiare;
- Elaborarea și lansarea culegerii Istoriei de Succes a participanților la programul PNAET, inclusiv prin realizarea unui film documentar.

ANEXA III: Analiza calității cursurilor de instruire al Programului GEA

Din momentul lansării programului 2009 și până în prezent în cadrul programului GEA au fost realizate **415 seminare** în cadrul cărora au fost instruite **12374 persoane**, inclusiv **8134 (65.74%) femei** și **4817 (38.9%) antreprenori**. Tot pentru aceeași perioadă consultații au primit peste **16086 de persoane**.

Tabelul .Distribuția realizării instruirilor în cadrul programului GEA pentru perioada 2009-2014

Indicatorii	Perioada						Total
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Numărul de seminare	49	51	67	59	91	98	415
Numărul persoanelor instruite, Total	1485	1480	2173	1829	2697	2710	12374
Inclusiv, Femei	1128	928	1492	1125	1661	1800	8134
Antreprenori	-	475	771	787	1304	1480	4817

Aceste seminare au fost organizate pe întreg teritoriu al Republicii Moldova cu suportul partenerilor prestatorilor de servicii de instruire antreprenorială.

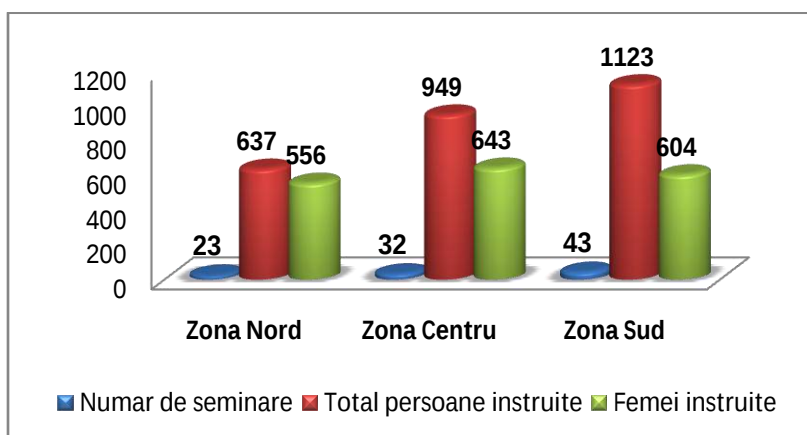

Figura. Numărul persoanelor instruite pe zone geografice.

Astfel, distribuția teritorială a instruirilor ne indică că cele mai active raioane au fost din zone de Sud a țării. În ce privește cota de participare a femeilor la aceste instruiți observăm că în zona de Nord ea a fost cea mai mare constituind 87.3%, fiind urmată de zona Centru cu 67.7% și Sud cu respectiv 53.8%.

Evaluarea prestației formatorilor cât și a conținutului modulelor de instruire este prezentată în tabel.

Nr. ord.	Denumirea modului	În ce măsură materialul expus în cadrul cursului corespunde așteptărilor Dvs.?	Vă rugăm să evaluați performanța formatorului pentru acest modul.
1	Cotabilitatea pe domenii de aplicare	4,72	4,69
2	Planificarea afacerii	4,86	4,77
3	Legislatia muncii	4,85	4,67
4	Achiziții publice și legislația în domeniu	4,79	4,80
5	Management financiar	4,73	4,83
6	Activitatea economică externă și relații vamale	5,00	4,83
7	Marketing	4,82	4,79
8	Tehnici eficiente de vânzare	4,84	4,94
9	Legislația muncii și MRU	4,82	4,87
10	Marketing și tehnici de vânzare eficiente	4,55	4,54
11	Înregistrarea în calitate de plătitor de TVA și aplicarea legislației în domeniu	4,92	4,96
12	Acces la finanțare și administrarea creditelor	4,85	4,78
13	Time management	4,93	4,97

Dintre modulele pe care ar dori să le mai acceseze întreprinzătorii pentru ași îmbunătăți competențele au fost menționate preponderent cele care deja sunt oferite prin intermediul programului GEA. În calitatea de tematici noi întreprinzătorii au menționat: Marketing on-line, și Management.

Aspecte pozitive ale procesului de realizare a programului

- În unele raioane s-a creat un parteneriat durabil între reprezentanții APL și prestatorii serviciilor de educare antreprenorială, ca de exemplu: Inspectoratul Fiscal de Stat, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord - ADR, Agenția Teritorială pentru Ocuparea Forței de Muncă din mun. Bălți, Incubatorul de Afaceri din or. Sîngerei și specialiștii Consiliul raional Sîngerei; Administrațiile Publice Locale de nivelul I și II din zona de Sud, inclusiv mass media locală (pagina web, ziar).
- Dinamica pozitivă de creștere a numărului de participanți la instruiți denotă existența unui interes sporit din partea întreprinzătorilor în creșterea nivelului de cunoștințe și competențe în domeniul gestiunii afacerii;

- Diversificarea localităților în care au avut loc instruirile au contribuit la lărgirea ariei de dezvoltare a competențelor antreprenoriale și a crescut accesul la instruire a întreprinzătorilor din teritorii mai îndepărtate;
- Paleta variată a modulelor de instruire oferite a permis îmbunătățirea cunoștințelor întreprinzătorilor în domenii specifice dar foarte utile, ceea ce va influența pozitiv și asupra afacerilor pe care le gestionează.

Ca dificultăți în realizarea acestui program au fost identificate următoarele:

- Există un nivel redus de conlucrare a reprezentanților din teritorii, în special specialiștii IMM, în informarea corectă și la timp a întreprinzătorilor privind tematicile cursurilor, perioada de desfășurare și grupul țintă;
- Se atestă un nivel redus de informare din partea APL a populației despre acest program și oportunitățile lui (din cauza fluctuației mari a specialiștilor din cadrul Consiliilor Raionale), ceea ce reduce gradul de implicare a persoanelor interesate în participarea la program;
- Nu în toate raioanele APL oferă spații necesare pentru realizarea instruirilor, ceea ce complică desfășurarea eficientă a instruirilor;
- Deoarece participanții la instruire au un nivel diferit de pregătire este mai dificil de a uniformiza metodele de predare cât și conținutul cursului;

Recomandări privind îmbunătățirea programului GEA.

- Toate formularele sunt necesare a fi în ambele limbi (română și rusă), pentru a ușura procedura de completare din partea participanților, vorbitori de limbă rusă;
- În scopul sporirii accesului potențialilor participanți la instruirile prin acest program este necesară o conlucrare mai strânsă dintre reprezentanții ODIMM și specialiștii IMM din Consiliile Raionale, între specialiștii IMM și reprezentanții mediului de afaceri din teritorii, ONG, instituții de educație etc.
- Este necesară elaborarea unei Campanii Naționale de Informare a cetățenilor despre oportunitățile de participare la acest program, inclusiv de a informa și APL în calitate de parteneri.
- În scopul eficientizării rezultatelor acestui program pentru întreprinzători ar fi binevenită o grupare a lor din punct de vedere al duratei de activitate în afaceri. Neuniformitatea participanților din punct de vedere al nivelului de cunoștințe și experiență creează impedimente în asimilarea materialului cât și în procesul de predare.
- În contextul semnării Acordului de Asociere UE-Republica Moldova pentru întreprinzători se deschid noi oportunități de penetrare a piețelor EU. Totodată, conform unui studiu realizat de către ODIMM, am constatat că un procent destul de redus de întreprinzători cunosc informație dată. În această ordine de idei, ar fi binevenită introducerea în cadrul programului a unui modul nou cu tematica Acordul de Asociere – oportunități pe accesarea a pieței UE.
- De asemenea propunem ca să fie introduse următoarele module: Planificarea strategică a afacerii, Marketing on-line, Scrierea de proiecte europene, Gestiunea eficientă a timpului.

Analizele demonstrează cu certitudine importanța și utilitatea acestui program pentru formarea culturii antreprenoriale în Republica Moldova. Este un program accesibil pentru toți întreprinzătorii care sunt interesați în creștere și dezvoltare, fiind desfășurat în cele mai îndepărtate regiuni astfel venind practic la întreprinzător acasă.